

**THL – STM Puitesopimus (VN/10141/2019, VN/10141/2019-STM-1,
THL/1802/6.00.00/2019)**

Rahapelihaittojen seuranta ja tutkimus sekä ehkäisyn ja hoidon kehittäminen 2020–2023

**THL:n koordinoima arpajaislain 52. §
mukainen toiminta vuonna 2023**

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sopimuskumppanit:

Alkoholitutkimussäätiö

Pääkaupunkiseudun sosiaali- ja terveysalan osaamiskeskus Socca (Peliklinikka)

Riippuvuuskäytön, yhteiskunnallisen sääntelyn ja hallinnan tutkimuskeskus (CEACG, HY)

Sisällysluettelo

JOHDANTO	2
TOIMINTA VUONNA 2023	5
TIIVISTELMÄ	5
PAINOPISTE 1. Rahapelijärjestelmän ja sen toimeenpanon arviointi ja tuki	6
PAINOPISTE 2. Haittojen määrittely, mittaaminen ja taso	9
PAINOPISTE 3. Riskiryhmät ja riskipelaaminen	11
PAINOPISTE 4. Tuen ja hoidon saatavuus ja laatu	14
Digipelaamiseen liittyvien haittojen ehkäisy ja tutkimus	17
Alkoholitutkimussäätiön vuonna 2023 jakamat tutkimusapurahat	17
LIITE 1. JULKAISULUETTELO 2023	19
LIITE 2. HANKKEET 2023 – VASTUUTAHOJ/TEKIJÄT JA YHTEISTYÖ	24
LIITE 3. MUU ASIANTUNTIJATOIMINTA	29

JOHDANTO

Toimintaympäristö muutoksessa

Raportissa kuvattu toiminta perustuu sosiaali- ja terveysministeriön (STM) ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) välisiin nelivuotisiin puitesopimuksiin. Vuosi 2023 oli kuluneen sopimuskauden viimeinen toimintavuosi. Toiminta on kirjattu lakiin. Arpajaislain 52 §:n (22.12.2021/1284) mukaan arpajaisiin osallistumisesta aiheutuvia haittoja on seurattava ja tutkittava. Haittojen seurannasta ja tutkimuksesta, rahapelien toimeenpanoon liittyvien haittojen arvioinnista sekä niiden ehkäisyn ja hoidon kehittämistä vastaa sosiaali- ja terveysministeriö. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos toimeenpanee tehtävää sosiaali- ja terveysministeriön toimeksiannon mukaisesti.

Toimintaympäristömme on ollut kuluneena vuonna erityisessä muutoksessa, mikä on tuonut mukanaan niin haasteita kuin uusia mahdollisuuksia jokaisella toiminnan osa-alueella. Tässä tiiviisti keskeisimmät muutokset:

Rahapelijärjestelmä on voimakkaassa murroksessa. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan Suomen rahapelijärjestelmää uudistetaan avaten sitä yksinoikeusjärjestelmästä lisenssimalliin kilpailulle viimeistään 1.1.2026.

Kevätkaudella -23 sisäministeriö teetti ennakkoselvityksen järjestelmän nykytilasta ja vaihtoehtoisista malleista. Syksyllä asetettiin hanke selvittämään rahapelijärjestelmän uudistamista hallitusohjelman mukaisesti ja valmistelemaan ehdotus lisenssijärjestelmään siirtymistä koskevaksi säädösperustaksi. Uuden järjestelmän tavoitteena on ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja sekä parantaa rahapelijärjestelmän kanavointiastetta. Tavoitteena on, että hallituksen esitys voitaisiin antaa eduskunnalle jo kevätistuntokaudella 2025.

Kautta koko prosessin on THL–STM puitesopimuksen mukaisena toimintana tuotettu tietoa ja välitetty sitä rahapelijärjestelmähankkeen työryhmien käyttöön – nykyisessä lainsäädäntöhankkeessa THL:n asiantuntijoita on mukana myös asiantuntijajäsenenä ja sihteeristössä. Kaiken kaikkiaan meneillään olevat muutokset rahapelijärjestelmässä vaikuttavat laajalti koko toimintakenttään haittojen ehkäisystä niiden hoitoon, tutkimuksesta kehittämistyöhön ja viestintään.

Toinen suuri muutos liittyy sosiaali- ja terveydenhuoltoon. Vuoden 2023 alussa vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä siirtyi kunnilta hyvinvointialueille. Samoin vuoden 2023 alusta tuli voimaan päihde- ja mielen-

terveyspalveluja koskeva lainsäädännön uudistus, jossa siirrettiin sääntely tahdosta riippumatonta hoitoa lukuun ottamatta erillislaeista sosiaali- ja terveydenhuoltolakeihin. Tässä yhteydessä lainsäädäntöön lisättiin rahapelaimiseen viittaava muu riippuvuuskäyttäytyminen, ja näin selkiytettiin ja vahvistettiin hyvinvointialueen vastuuta järjestää nämä palvelut.

Hyvinvointialueen vastuulla on järjestää tuki ja hoito rahapeliongelmaan osana terveydenhuoltolain mukaista päihde- ja riippuvuushoitoa sekä sosiaalihoitotolain mukaista päihde- ja riippuvuustyötä. Muutoksen myötä hyvinvointialueet ovat enenevässä määrin nimenneet päihdepalveluja esimerkiksi päihde- ja riippuvuuspalveluiksi tai riippuvuuspalveluiksi, minkä arvioidaan edistävän sitä, että asiakkaat löytävät itselleen oikean palvelun ja hakeutuvat hoitoon.

Rakennemuutoksen myötä ehkäisevän työn vastuu säilyi edelleen pääasiallisesti kunnilla, mutta osaamista on samalla siirtynyt paljon kunnilta hyvinvointialueille. Hyvinvointialueiden on määrä tukea kuntia ehkäisevässä työssä, mutta rakenteet ovat sekä kunnissa että hyvinvointialueella sote-uudistuksen jälkeen vasta muotoutumassa.

Raportoidulla toiminnalla on tuettu ehkäisevää työtä ja palvelujärjestelmää tässä muutostilanteessa muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon kentän osaamista ja verkostoja vahvistamalla. Erityisosaamisen levittämisen on arvioitu helpottuvan ja palveluiden tuottamisen mahdollistuvan aiempaa laajemmalla alueella sote-uudistuksen myötä.

Puitesopimuksen mukaisista painopisteistä on kuluneen toimintavuoden aikana siirrytty jäsentämään toimintaa Rahapelipoliittisen ohjelman toimintakehyksessä. Samat asiat korostuvat, joten siirtymä on luontainen. Rahapelipoliittinen ohjelma julkaistiin keväällä 2022. Siinä määritetään suuntaviivat rahapelihaittojen ehkäisylle ja vähentämiselle vuoteen 2030. Tavoitteet kohdistuvat yhdenmukaiseen rahapelien toimeenpanon ohjaukseen, haittoja ehkäisevän rahapelijärjestelmän varmistamiseen, hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseen sekä palveluiden kehittämiseen. Ohjelma on osa päihde- ja riippuvuusstrategiaa. Vuosi 2023 oli ohjelman toimeenpanon suunnittelua, ja THL koordinoi toimeenpanoa omalla toimialueellaan.

Rahoitus perustuu lakiin, toiminnan kustannukset 2023

Arpajaislain 52 §:n (22.12.2021/1284) mukaan ”Veikkaus Oy:n tulee korvata valtiolle seurannasta, rahapelien toimeenpanoon liittyvien haittojen arvioinnista, haittojen tutkimuksesta sekä niiden ehkäisyn ja hoidon kehittämisestä aiheutuvat kustannukset. Sosiaali- ja terveysministeriö perii yhtiöltä maksuna määrän, joka vastaa toiminnasta aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää”.

THL:n toteuttaman ja koordinoiman toimintakokonaisuuden kustannukset olivat vuonna 2023 yhteensä 2 853 728 € arvonlisäveroineen. Summaan sisältyy THL:n oman toiminnan lisäksi yhteistyösopimuksia rahoitusosuuksineen.

Sopimuskumppanit olivat vuonna 2023 tutkimusyhteistyön osalta Helsingin yliopiston Riippuvuuksien, yhteiskunnallisen sääntelyn ja hallinnan tutkimuskeskus CEACG (327 932 €) ja Alkoholitutkimussäätiö ATS (209 124 €). Kehittämisen- ja tutkimustyön yhteistyösopimus Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus Soccan kanssa koski Peliklinikan toimintaa, ja rahoitus kohdentui myös Etelä-Suomen aluetukitoimintaan (kustannukset näistä 260 787 €). Tämän lisäksi rahoitus kattoi aluetukitoimintaa Väli-Suomessa (Sovatek-säätiö 79 823 €) ja Pohjois-Suomessa (Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä 60 668 €).

Toimintaraportin rakenne

Toimintaraportti etenee puitesopimuksen painopistealueittain (ks. myös taulukko 1):

1. Rahapelijärjestelmän ja sen toimeenpanoon arviointi ja tuki
2. Haittojen määrittely, mittaaminen ja taso
3. Riskiryhmät ja riskipelaaminen
4. Tuen ja hoidon saatavuus ja laatu

Näiden lisäksi on erikseen omana kappaleenaan kuvattu Päihde- ja riippuvuusstrategian ja Rahapelipoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti digipelaamiseen liittyvää haittojen ehkäisyä ja tutkimusta siltä osin, kun sillä on yhtymäkohtia rahapelaamiseen. Viimeiseen pääkappaleeseen s. 17 on listattu Alkoholitutkimussäätiön rahapelitutkimukseen vuonna 2023 myöntämät apurahat.

Raportissa toiminta on kuvattu hankkeina. Niissä tuotettuihin julkaisuihin viitataan tekstissä, ml. tutkimusjulkaisujen päätulokset, ja ne löytyvät julkaisuluettelosta liitteestä 1. Hankkeiden vastuutahot ja keskeisimmät yhteistyökumppanit löytyvät raportin liitteestä 2.

Toiminnan raportointi tapahtuu puitesopimuksen mukaisesti vuosittain. Raportointiformaatista ei välttämättä käy riittävän hyvin ilmi se, että tutkimus- ja kehittämistyötä tehdään valtaosin useampivuotisissa hankkeissa, joista vuosittain raportoitaessa tulee näkyviin vain osa. Tutkimustyön tekemisen osalta on myös syytä huomioida, että se sisältää lukuisia työvaiheita pitkin lupa-, lausunto- ja arviointiprosesseineen, jotka jäävät tässä raportoinnissa näkymättömiin. Kaikki ei myöskään ole ennakoitavissa. Esimerkiksi nyt käsillä olevana raportointivuonna työllisti Suomalaisten rahapelaaminen 2019 -raportissa huomattu virhe, jonka seurauksena tehtiin tarkistuksia ja korjauksia ja josta myös tiedotettiin.

On huomioitava, että jatkuvaluonteista perustoimintaa, mikä koostuu esimerkiksi asiantuntijatyöstä, viestinnästä ja vaikuttamisesta, ei myöskään ole erikseen eritelty hankkeiksi raportissa siitä huolimatta, että tämän tyyppinen työ on keskeisellä sijalla toiminnassa ja vie myös aikaa. Asiantuntijat työskentelevä laaja-alaisesti kansallisilla ja kansainvälisillä areenoilla (ks. liite 3. Muu asiantuntijatoiminta). Viestimme tutkimuksista sekä aineistoistamme aktiivisesti eri kanavia hyödyntäen niin ammattilaisille, päätöksentekijöille, kuin medialle ja suurelle yleisölle. Tutkimustieto luo vankan perustan myös kehittämistyölle sekä osana puitesopimusta että kentällä laajemmin.

Taulukko 1. STM:n määrittämät painopistealueet ja tulostavoitteet 2020–2023, STM–THL puitesopimus, Arp L § 52.

Painopisteet ja tulostavoitteet			
1. Rahapelijärjestelmän ja sen toimeenpanon arviointi ja tuki	2. Haittojen määrittely, mittaaminen ja taso	3. Riskiryhmät ja riskipelaaminen	4. Tuen ja hoidon saatavuus ja laatu
<p>1. Seurannalla ja arvioinnilla on tuettu rahapeli-järjestelmän toimeenpanoa rahapelihaittojen ehkäisyssä ja vähentämisessä (pelituotteet, saatavuus, kulutus, politiikka-, sääntely- ja vastuullisuustoimien vaikutukset).</p> <p>2. Toiminnalla on tuettu kestävää rahapelijärjestelmän toimeenpanoa kansainvälistyvässä toimintaympäristössä (järjestelmät, pelaaminen, markkinat, vastuullisuus).</p>	<p>1. Seuranta on riittävää ja kattavaa eri tahojen tarpeisiin, ei päällekkäistä.</p> <p>2. Ymmärrys haitoista ja niitä tuottavista mekanismeista lisääntynyt.</p> <p>3. Haittamittarit ja indikaattorit on määritelty ja niitä käytetään tarvittavilla tasoilla.</p> <p>4. On saavutettu konsensus haittojen vähentämisen kansallisesta tavoitetasosta ja se on käytössä.</p>	<p>1. Peli- ja pelaajadataa hyödynnetään tehokkaasti.</p> <p>2. Riskipelaamisen rajat on määritetty ja ne tunnetaan.</p> <p>3. Puheeksiotto ja varhainen tunnistaminen toteutuu palveluissa.</p> <p>4. On otettu käyttöön arvioituja ja vaikuttavia menetelmiä.</p> <p>5. Rahapelihaittojen ehkäisy on vahvistunut paikallisessa ehkäisevässä päihdetyössä.</p>	<p>1. Tarve on arvioitu, määrämuotoinen kirjaaminen käynnistynyt.</p> <p>2. Laatu, saatavuutta ja saavutettavuutta on arvioitu ja ryhdytty tarpeenmukaisiin toimiin.</p> <p>3. Palvelut integroituvat sote-rakenteisiin.</p> <p>4. Valtakunnallista kehittämistyötä tukeva Peliklinikkatoiminta on vahvistunut ja vakiintunut.</p> <p>5. Hoitopalvelujen kehittämistyötä on tuettu tuloksekkaasti.</p>

TOIMINTA VUONNA 2023

TIIVISTELMÄ

Alla on esimerkinomaisesti nostettu esiin kullakin painopistealueilla tehtyä työtä toimintavuonna 2023. Kullakin painopistealueella julkaistiin näiden nostojen lisäksi useita artikkeleita ja katsauksia sekä tehtiin asiantuntija- ja kehittämistyötä muistakin teemoista, jotka käyvätkin ilmi hankekohtaisen raportointiosuuden lisäksi liitteistä 1 (julkaisuluettelo) ja 3 (muu asiantuntijatoiminta).

Painopistealueella 1 (Rahapelijärjestelmän ja sen toimeenpanon arviointi ja tuki) tuotettiin runsaasti tietoa meneillään olevan rahapelijärjestelmäuudistuksen kannalta keskeisistä ja siten ajankohtaisista teemoista, kuten esimerkiksi lisenssijärjestelmän toteutustavoista, rahapelien ns. blokkaustoimenpiteiden toimivuudesta, rahapeliautomaattien sijoittelusta sekä yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolelle suuntautuvasta rahapelaamisesta. Lisäksi kerättiin ja analysoitiin useita laadullisia tutkimusaineistoja. Näissä käsiteltiin muun muassa päivittäistavarakauppojen henkilöstön näkemyksiä rahapelaamisen valvonnasta sekä eri ministeriöiden ja peliyhtiö Veikkauksen edustajien näkemyksiä rahapelaamisen kanavoinnista ja lisenssijärjestelmästä sekä käynnistettiin tutkimuksia pelinhallintavälineiden ja pakollisen tunnistautumisen vaikutuksista pelaamiseen. Rahapelijärjestelmää tutkittiin kansallisen tason lisäksi myös pohjoismaisessa sekä EU:n ja tätä laajemmassakin kansainvälisessä kontekstissa.

Painopistealueella 2 (Haittojen määrittely, mittaaminen ja taso) keskeisellä sijalla vuonna 2023 oli väestötasoisten tutkimusaineistojen keruu. Rahapelaamisen kysymyksiä oli mukana THL:n Terve Suomi -väestötutkimuksessa ja tuloksista raportoitiin rahapelaamisen ja ongelmallisen rahapelaamisen alue-eroista. Neljän vuoden välein toteutettavan Suomalaisten rahapelaaminen -väestötutkimuksen vuoden 2023 aineisto kerättiin Tilastokeskuksen toimesta. Tutkimuksen tulokset julkaistaan vaiheittain alkuvuonna 2024. Rekisteriaineistojen pohjalta puolestaan selvitettiin muun muassa rahapeliriippuvuusdiagnoosien esiintymistä ja alueellisia eroja erityisvastuualueittain sekä rahapelaamista ja rikollisuutta. Aineistojen perusteella julkaistiin indikaattoreita ja yhteistyössä sidosryhmien kanssa määriteltiin rahapelihaittojen ehkäisyn ja vähentämisen yleisen tason tavoitteet rahapelipoliittisen ohjelman käyttöön. Uutena toimintamuotona käynnistettiin rahapelihaittailmiön ajantasainen seuranta.

Painopistealueella 3 (Riskiryhmät ja riskipelaaminen) julkaistiin muun muassa nuorten raha- ja digipelaamisesta uusi THL:n verkkosivukokonaisuus. Koulutuksilla puolestaan tuettiin sote-ammattilaisten osaamista rahapelaamisen puheeksiotosta, tunnistamisesta ja lyhytneuvonnasta. THL on ollut lisäksi mukana kanadalaisvetoisessa hankkeessa, jonka tarkoituksena on ollut määritellä rahapelaamisen matalamman riskin rajat ja niihin liittyvä ohjeistus. Kanadassa jo julkaistun ohjeistuksen ja matalamman riskin rajojen soveltuvuutta Suomeen tutkittiin toimintavuonna 2023 osana Suomalaisten rahapelaaminen -väestötutkimusaineistoja sekä Rahapelaamisen matalamman riskin rajat -hankkeessa. Työ jatkuu vuonna 2024. Rahapelihaittoihin kiinnitettiin huomiota myös kansalaisviestinnän keinoin. Kansalaisviestintä kohdistui vuonna 2023 vedonlyönnin riskeistä kertomiseen ja kohderyhmänä olivat nuoret miehet (18–34-vuotiaat). Tutkimuksellisesti uutta tietoa tällä painopistealueella tuotettiin myös Rahapelaaminen ja itsemurhat -tutkimuskokonaisuudessa, jossa koottiin ja julkaistiin tietoja itsemurhien ja rahapeliongelmiensa yhteydestä Suomessa.

Painopistealueella 4 (Tuen ja hoidon saatavuus ja laatu) korostuu verkostomainen työskentelyote ja rahapeliongelman näkyväksi tekeminen palveluissa. Rahapeliongelman hoidon saatavuutta arvioitiin ja tutkittiin rahapeliongelmaa päihteiden vuoksi palvelussa asioineilla. Duodecim julkaisi Käypä hoito -suosituksen rahapeliongelmaan, missä työssä oltiin vahvasti mukana. Suositusta hyödynnetään monin tavoin muun muassa koulutuksissa. Siitä ollaan tekemässä myös toimintakoodia, mikä edesauttaa rahapeliongelman kirjautumista palvelurakenteissa. Vuosi 2023 oli sekä nk. Aluetukihankkeen että Peliklinikan viimeinen toimintavuosi. Näistä saadut kokemukset dokumentoitiin ja niitä käytetään jatkossa hyvinvointialueiden työn tueksi. Tähän tukeen suunniteltiin ”pelihaittakeskus”-työnimellä kulkeva verkostomainen rakenne käynnistyväksi vuoden 2024 aikana. Rahapelipoliittisen ohjelman mukaisesti erityisteemana vuonna 2023 oli erityisesti rahapeliongelmaan liittyvät talouskysymykset.

Kaikkia painopistealueita läpileikkaavana vuonna 2023 hyödynnettiin Veikkauksen peli- ja pelaajadataa. Veikkauksen pelaajadatan analysoinnilla on tärkeä rooli pelaamisen ja sen aiheuttamien haittojen taustalla vallitsevien mekanismien ymmärtämisessä ja niiden seurannassa. Dataa hyödynnettiin toimintavuonna 2023 muun muassa rahapeliautomaattien sijoitteluhankkeessa sekä koronaepidemian vaikutuksia rahapelaamiseen selvittäneessä hankkeessa sekä kaiken kaikkiaan rahapelien toimeenpanosta aiheutuvien haittariskien ja haittojen arviointiryhmän työssä.

PAINOPISTE 1. Rahapelijärjestelmän ja sen toimeenpanon arviointi ja tuki

Rahapeliautomaattien sijoittelu -hankkeessa tutkittiin rahapeliautomattien sijoittelua ja rahapelikulutusta profiililtaan sosioekonomisesti erilaisilla asuinalueilla. Tutkimuksessa rahapeliyhtiö Veikkaukselta arpajaislain 55. pykälän nojalla saatuja pelikulutusta ja sijoittelupaikkoja koskevia tietoja yhdistettiin Tilastokeskuksen Ruututietokannan ja Paavo-tietokannan tietoihin alueiden sosioekonomisesta asemasta. Vuoden 2023 aikana toteutettiin ensimmäiset analyysit koskien pääkaupunkiseutua ja laadittiin tutkimusartikkelikäsikirjoitus, joka on lähetetty arvioitavaksi kansainväliseen tiedejulkaisuun 1/2024. Tutkimuksen tuloksia hyödynnetään sisäministeriön rahapelijärjestelmähankkeessa sekä rahapelihaittojen ehkäisyssä.

Omistajaohjaus-hanke tuotti tietoa rahapelaamisen kanavoinnista ja haastateltavien alustavista ajatuksista lisensijärjestelmästä. Tutkimusta varten haastateltiin 18 eri ministeriöiden virkamiestä ja Veikkauksen edustajaa. Vielä vuosina 2018–2019 näytti siltä, että Suomen online-markkina pienenisi ja siihen puuttumiseen tarvittavia keinoja vasta pohdittiin. Suomen asema johti siihen, että haastatteluissa pohdittiin Ruotsin ja Tanskan kaltaisen lisensijärjestelmän mahdollisuutta, vaikka kanavointi katsottiinkin ensisijaiseksi keinoksi puolustaa suomalaista rahapeliä toimintaa (Järvinen-Tassopoulos, Marionneau & Egerer, 2023). Tutkimustietoa hyödynnetään päättäjille tiedottamisessa.

Veikkauksen peli- ja pelaajadatan hyödyntäminen. Pelidataa on hyödynnetty vuoden 2023 aikana useissa eri tutkimushankkeissa. Datan saantiin liittyviä tietopyyntöprosesseja on kehitetty ja luotu prosessikuvaus sekä ohjeistus aineistojen tutkimuskäyttöön THL:ssä. Veikkauksen pelien piirteiden haitallisuuden mallintamista sekä riskipelaamisen ja uusien riski-indikaattoreiden tunnistamista on edistetty käynnistämällä STM:n alaisessa rahapelihaittojen arviointiryhmässä pelihaittaennuste-projekti. Projektissa hyödynnetään Veikkauksen pelaajatason aineistoa sekä kehittyneitä koneoppimismalleja. Alustavien tulosten ja havaintojen perusteella nämä menetelmät ovat pelaaja-aineiston hyödyntämisen näkökulmasta erittäin hyödyllisiä ja auttavat syventämään arviointityötä. Projektin loppuraportti tuotetaan kevään 2024 aikana. Pelirajoituskokonaisuuden laadullinen arviointi tutkimuksessa arvioidaan pelihallintavälineiden ja pakollisen tunnistautumisen vaikutuksia pelaamiseen sekä näiden muutosten vastaanottoa pelaajien keskuudessa. Vuonna 2023 toteutettiin aineistonkeruu. Raportointi tapahtuu vuonna 2024.

Arpajaislakimuutosten vaikutusten arviointi -tutkimuksessa arvioitiin arpajaislakiin tehtyjen muutosten vaikutuksia. Tutkimuskohteeksi valittiin rahapeliautomaattien pakollinen tunnistautuminen. Suunniteltiin tutkimus ja aloitettiin sen toteutus. Tutkimuksessa hyödynnettiin THL:n Veikkaukselta saamaa pelaaja- ja pelidataa. Tuloksia raportoidaan vuonna 2024.

Koronaepidemian vaikutuksista rahapelaamiseen -tutkimushankkeessa selvitettiin, miten koronaepidemia on vaikuttanut rahapeliutuotoihin Suomessa. Koronarajoitusten ja rahapelien saatavuuden rajoittamisen yhteydestä rahapelikulutukseen valmisteltiin artikkelikäsikirjoitus, joka on arvioitavana kansainvälisessä tiedejulkaisussa (Marionneau, Selin, Impinen & Roukka, 2024). Valmisteilla on artikkelikäsikirjoitus verkkopelaamisen ja pelirajoitusten yhteyksistä. Tutkimuksessa käytettiin pelikulutusta koskevien tutkimusten osalta Veikkauksen THL:lle luovuttamaa dataa pelien myynnistä ja asiakkaiden pelikäyttäytymisestä.

Tutkimushankkeessa tarkasteltiin myös muutoksia koronan aikana pelihaitoissa auttavien puhelinten aineistoilla Pohjoismaissa (Suomi, Ruotsi, Tanska). Ensimmäisessä artikkelissa (Wall, Kristiansen, Forsström, Molander, Marionneau 2023) tutkittiin auttaviin puhelimiin tulleiden yhteydenottojen määriä. Tulokset osoittivat, että yhteydenottojen määrät olivat laskeneet koronan aikana etenkin Suomessa. Toisessa vuoden 2024 puolella julkaistavaksi hyväksytyssä artikkelissa (Marionneau, Kristiansen, Wall, 2024) tutkittiin mitä pelityyppisiä auttaviin

puheliiniin yhteyttä ottavat mainitsevat haitalliseksi. Tulokset osoittavat automaattien osuuden laskeneen Suomessa. Samalla verkkorahapelien osuus on nousussa.

Yhtenä näkökulmana kokonaisuudessa tarkasteltiin edellä mainittujen lisäksi makrotaloudellisten heilahtelujen (korona, inflaatiokriisi) vaikutuksia rahapelikulutukseen Suomessa, Tanskassa ja Ruotsissa peliryhmätasolla. Käsikirjoitus on arvioitavana tiedelehdessä (Kristiansen, Marionneau, Roukka, Wall, tulossa). Lisäksi kokonaisuuden alla tarkasteltiin läheisten kokemia haittoja rahapelaamisesta koronan aikana (Marionneau, Järvinen-Tassopoulos, Pirskanen, 2023). Tulokset osoittivat, että rahapelaaminen aiheuttaa merkittävää haittaa pelaajien läheisille ja etenkin lähimmille perheenjäsenille. Nämä haitat ovat sekä ihmisuhteisiin, terveyteen, että rahatilanteeseen liittyviä. Haitat muuttuivat monissa perheissä koronan aikana, ja pahenivat etenkin tilanteissa, joissa verkon pelit aiheuttivat haittoja. Hankkeen tuloksia hyödynnetään haittojen ehkäisyssä tuottamalla tietoa saatavuuden rajoittamisen, tunnistautumisen, ja makroekonomisten määrittäjien vaikutuksista pelaamiseen.

Päivittäistavarakauppojen henkilöstön näkemykset rahapelaamisen valvonnasta -hankkeen aineistonkeruu saatiin päätökseen vuonna 2023. Tutkimuksesta julkaistaan kaksi kansainvälistä artikkelia vuoden 2024 aikana, joista ensimmäinen käsittelee rahapelaajien pakollista tunnistautumista päivittäistavarakaupoissa ja toinen päivittäistavarakauppojen ikärajavaltontaa ja omavalvontasuunnitelmia. Hankkeen raportointi jatkuu vuonna 2024.

Suomen rahapelijärjestelmän julkisuuskuva ja funktiot -hankkeessa tutkittiin ongelmallisia rahapelaamisen tyyppisiä pelaajien narratiivisista tarinoiden pojalta. Artikkelit on julkaistu (Egerer, 2023). Perhe- ja yksityisluottuvuuden toistuva esiintyminen tarinoissa osoittaa, että taloudellisten haittojen ohella myös yhteiskunnallisia haittoja on käsiteltävä omana haittojen luokkana, ei pelkästään persoonallisuushäiriöiden, psyykkisen ahdistuksen tai sosiaalisen syrjäytymisen seurauksena. Tutkimuksen tuloksia hyödynnetään rahapelipoliittisissa ja akateemisissa keskusteluissa sekä ehkäisyn ja hoidon kehittämisessä.

Digitaalinen rahapelitalous -hankkeessa toteutettiin useita osatutkimuksia:

Pankkidata-aineistolla tehdyssä tutkimuksessa (Marionneau, Lahtinen, Nikkinen, 2023) tutkittiin ylivelkaantuneiden rahapelaamista. Tutkimuksessa havaittiin, että pankkiaineistossa ylivelkaantuneet pelaavat eniten verkon kasinopelejä ja kulutus on hyvin kasautunutta. Myös maksupalveluiden käyttö on yleistä. Tuloksia voidaan hyödyntää ylivelkaantumisen ehkäisyssä ja hoitopolkujen määrittelyssä.

Yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolista (ns. offshore) rahapelaamista tutkittiin perehtymällä Ahvenanmaalta käsin toimivaan PAF-yhtiöön (Nikkinen, Pihkala, Marionneau, 2023). Tutkimus koostui lakianalyysistä ja ns. "key informant"-haastatteluista. Tulokset korostavat offshore-tarjonnan moninaisuutta: peliyhtiö voi toimia kaikkien lakien mukaan ja silti olla "offshore"-yhtiö. PAF:n ja Ahvenanmaan edustajat näkivät myös Suomen lisenssijärjestelmän uutena mahdollisuutena. Tuloksia hyödynnetään lisenssijärjestelmän toteutukseen liittyvien tekijöiden ymmärtämisessä.

Lisäksi tuotettiin systemaattinen kirjallisuuskatsaus blokkaustoimenpiteiden toimivuudesta (Egerer & Marionneau, 2023). Tulokset osoittavat, että blokkaus voi toimia tietyin edellytyksin, mutta tämä vaatii merkittävää resurssointia. Blokkaus voi toimia myös informaatiotyökaluna. Tuloksia hyödynnetään uuden lisenssijärjestelmän toimeenpanossa.

Lisenssijärjestelmän toteutustavat -hankkeessa tutkittiin rahapelien sääntelyä ja hyviä toimintatapoja Euroopan tasolla.

Rahapelipolitiikan tutkimuskenttää kartoittanut katsaustutkimus (Aimo, Bassoli, Marionneau, 2023) osoitti, että rahapelipolitiikan tutkimuksesta puuttuu pitkäjänteisyys ja poliittikkamuutoksia tulisi tarkastella läpi prosessin aina agendan määrittelystä toimeenpanoon ja sen arviointiin. Tulosta hyödynnetään lisenssijärjestelmän toimeenpanon ja tulevan tutkimuksen suunnittelussa.

Haittojen ehkäisyä verkossa käsitelleessä tutkimuksessa (Marionneau, Ruohio, Karlsson, 2023) tutkittiin, millaiset haittojen ehkäisyn keinot ovat tehokkaita verkkoympäristöissä ja miten verkkoympäristöissä tapahtuva haittojen ehkäisy eroaa verkon ulkopuolisesta työstä. Tulokset osoittavat, että etenkin datan käyttöön ja personointiin liittyvät mekanismit korostavat verkkoympäristöjen haitallisuutta. Näitä mahdollisuuksia tulisi voida hyödyntää myös haittatyössä.

Tutkimushankkeessa, joka käsitteli **hevospelien** järjestämistä (Marionneau & Nikkinen, 2023), tulokset osoittivat, että hevospelien kasvua haetaan käytännössä myymällä kansainvälisiä lähtöjä. Tällöin pelaaminen ei myöskään tuota yhteiskunnalle yhtä merkittävää ylijäämää. Tuloksia hyödynnetään lisenssijärjestelmän toteuttamisessa ja siihen liittyvien pelityyppien määrittelemisessä.

Vuonna 2023 vertailtiin **rahapelilainsäädäntöä ja rahapelien toimeenpanoa eri puolilla maailmaa** (Ukhova, Marionneau, Nikkinen, Wardle, 2023). Tulokset osoittavat, että kansanterveysnäkökulma on yhä yleisempi kehys rahapelilainsäädännölle niissä maissa, joissa lainsäädäntöä ollaan muuttamassa. Kansanterveysnäkökulman mukaisia politiikkatoimia ei kuitenkaan ole otettu käyttöön samassa määrin. Myös rahapelikentän valvonta voi olla hyvin vajavaista ja vaatisi merkittävästi parempia resursseja ympäri maailmaa. Tuloksia hyödynnetään sekä hyvien että varoittavien esimerkkien määrittelemisessä arpajaislakityössä.

Edellä kuvattujen lisäksi hankkeessa tutkittiin myös **Euroopan Unionin tämänhetkistä politiikkaa liittyen rahapelien sääntelyyn** jäsenmaissa (Marionneau & Nikkinen, 2023). Tulokset osoittavat, että vaikka rahapelaaminen liittyy moniin EU:ssa tällä hetkellä tapahtuviin toimenpiteisiin, kuten digitaalisia markkinoita koskeviin direktiiveihin, EU on pysynyt kannassaan jättää rahapelien sääntely ja haittojen ehkäisy jäsenvaltioille. Tuloksia hyödynnetään arpajaislain valmistelussa.

Erot pohjoismaisten valtio-omisteisten rahapeliyhtiöiden vastuullisuuspuheessa ja rahapelipoliittisissa vaikuttamispyrkimyksissä -tutkimuksessa selvitettiin, miten pohjoismaiset valtiolliset rahapeliyhtiöt käsittävät vastuullisuuden ja kuinka ne pyrkivät edistämään vastuullisena pitämäänsä pelikäyttäytymistä. Tuotettiin artikkelikäsikirjoitus pohjoismaisten rahapeliyhtiöiden vastuullisuusstrategioista (Selin, 2024). Käsikirjoitus on arvioitavana kansainvälisessä tiedejulkaisussa. Aineistona käytettiin peliyhtiöiden vuosikertomuksia vuosilta 2019–2021.

Miten rahapeliyhtiöt ylläpitävät rahapelikulttuuria ja puhuttelevat kansalaisia: lisenssi- ja yksinoikeusjärjestelmän julkisuuskuviin vertailu -hankkeessa vertailtiin rahapelipalvelujen markkinointia ja kaupallista viestintää sosiaalisessa mediassa Ruotsissa ja Suomessa. Aineisto koostui noin 13 000 sosiaalisen median rahapelioperaattorien julkaisuista vuosina 2017–2020. Vuoden 2023 aikana julkaistiin kaksi vertaisarvioitua artikkelia (Lindeman, Männistö-Inkinen, Hellman, ym., 2023 ja Jääskeläinen, Hellman & Lindeman, 2023) ja kolmas (Hellman et al., 2023) on lähetetty arvioitavaksi. Ensimmäisen artikkelin tulosten mukaan Ruotsin järjestelmässä toimijat näyttävät esittävän itsensä selkeämmin rahapeliyhtiöinä, kun taas Suomen monopolijärjestelmässä toimijat esittävät itsensä selkeämmin yhteiskunnallisen hyvän tekijöinä. Toisesta julkaistusta vertaisarvioidusta rahapelioperaattorien urheilupostauksia käsittelevästä artikkelista (Jääskeläinen, Hellman & Lindeman, 2023) julkaistiin myös suurelle yleisölle osoitettu populaaritieteellinen kirjoitus (Jääskeläinen, 2023). Artikkelit tutkii Veikkauksen some-viestintää ja syventyy rahapelaamisen ja urheilun yhteyksiin. Tulokset osoittavat, että Veikkaus ei ainoastaan jaa urheilu-uutisia, vaan tuottaa myös journalistista sisältöä ja vuorovaikuttaa seuraajiansa kanssa urheiluun liittyvissä aiheissa. Tutkimustuloksia voidaan hyödyntää rahapelien markkinointia koskevassa lainsäädännön uudistuksessa.

Kasinotoiminta ja Tampereen kasinon perustaminen -hankkeessa tutkittiin Tampereen asukkaiden, sosiaalityöntekijöiden ja muiden hankkeen sidosryhmien näkemyksiä Tampereen kasinon perustamisesta ennen kasinon avautumista. Artikkelikäsikirjoitus kasinoon läheisesti liittyvien sidosryhmien näkemyksistä on lähetetty arvioitavaksi (Jääskeläinen & Hellman, 2023). TRESINO (Tampereen kasino) -ryhmän toimintaa jatkettiin. Pelaajien pitkäikäisytutkimus (ns. TRESINO-L) on mukautettu uuteen tilanteeseen eli Tampereen kasinon sulkemiseen.

Muutokset rahapelipoliittisessa asemoitumisessa -tutkimushankkeessa selvitettiin keskeisten rahapelipoliittisten toimijoiden rahapelipoliittista asemoitumista. Hankkeen aiemmin julkaistujen tulosten pohjalta valmisteltiin toimilupajärjestelmään siirtymisen taustoja käsittelevä politiikka-analyysi, joka on hyväksytty julkaistavaksi kotimaisessa tiedejulkaisussa (Selin, 2024). Poliittikka-analyysissä esitetään, että paradoksaalisesti haittojen ehkäisyn ja vähentämisen eli haittanäkökulman kasvanut merkitys suomalaisessa rahapelipolitiikassa osaltaan avasi mahdollisuuden koko järjestelmän uudistamiselle ja rahapelipolitiikan tavoitteiden uudelleenarvioinnille.

Kryptovaluutat rahapelaamisessa, kryptotreidaus ja yhteiskunnallisten haittojen samankaltaisuus. Hankkeen analyysi tehty 2023 ja raportointi tapahtuu vuonna 2024. Tutkimusartikkelissa analysoidaan kryptotreidauksen yhteyksiä rahapelaamiseen sekä rahapelaamisen ja uusien rahapelaamista muistuttavien toimintojen konvergenssiä.

Kryptoja käytetään sekä rahapelaamisen rahoittamiseen että rahapelien kaltaisina tuotteina. Tuloksia hyödynnetään rahapelien sääntelyn kehittämisessä rahapelien kaltaisten tuotteiden ja uusien maksuvälineiden osalta.

Webinaari rahapelijärjestelmähankkeen jäsenistölle 1.12.2023. Järjestetty yhteistyössä STM:n kanssa webinaari rahapelijärjestelmistä Pohjoismaissa rahapelijärjestelmähankkeen työryhmälle, ohjausryhmälle ja sihteeristölle. Puhujina Håkan Wall (Karolinska Institutet, Ruotsi), David Forsström (Uppsala Universitet, Ruotsi) ja Anita Borch (OsloMet University, Norja). Panelisteina Inka Silvennoinen (Peluri), Judith Glynn (University of Gibraltar), Maria-Josée Schmidt-Kessen (Central European University) ja Sébastien Berret (HY).

PAINOPISTE 2. Haittojen määrittely, mittaaminen ja taso

Rahapelaamisen ja rahapelihaittojen tutkimuksellinen seuranta ja arviointi väestötutkimuksin ja rekisteriaineistoin -kokonaisuuteen sisältyi useita tutkimuksia:

Suomalaisten rahapelaaminen -väestötutkimus

Suomalaisten rahapelaaminen 2023 väestötutkimuksen suunnittelu ja valmistelut toteutettiin yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa. Tämä sisälsi myös vuoden 2023 tutkimuksen menetelmämuutoksen arviointisuunnitelman tekemisen. Lisäksi prosessiin liittyi kyselyaineistoon yhdistettävien rekisteritietojen tietopyyntöjen ja käyttöluvien valmisteluja (ml. Tilastokeskuksen hallinnoimat rekisteritiedot, Veikkauksen pelaajadata). Tutkimuksen aineiston keruu toteutettiin syksyllä -23 Tilastokeskuksen toimesta. Lisäksi suunniteltiin ja valmisteltiin tutkimuksen perusraportointia ja alustavasti myös syvällisempää raportointia.

Suomalaisten rahapelaaminen -väestötutkimusaineistojen pohjalta valmisteltiin tieteellistä artikkelikäsitkirjoitusta siitä, missä määrin suomalaiset pelasivat Kanadassa julkaistun rahapelaamista koskevan ja koko väestölle suunnatun ohjeistuksen mukaan vuosina 2011, 2015 ja 2019. Ohjeistuksessa huomioidaan rahapelikulutus, pelaamisen tiheys sekä pelattujen rahapelityyppien määrä (lue hankkeesta tarkemmin: Painopiste 3, ks. kohta Rahapelaamisen matalamman riskin rajat, s. 13). Vuonna 2023 alustavia tuloksia esiteltiin kansainvälisessä konferenssissa Kanadassa. Lisäksi valmisteltiin toista artikkelikäsitkirjoitusta siitä, missä määrin kyseinen ohjeistus eroaa eri vuosina kerättyjen väestötutkimusaineistojen pohjalta.

Suomalaisten rahapelaaminen -väestötutkimusaineiston ja siihen yhdistettyjen rekisteripohjaisten tuomiotietojen pohjalta julkaistiin kansainvälinen tieteellinen artikkeli rahapelaamisesta ja rikollisuudesta (Lind ym., 2023). Tulokset osoittivat, että rikostuomioiden yleisyys vaihtelee paitsi eri demografisten ryhmien ja hyvinvointiin liittyvien tekijöiden kesken myös eri pelaajaryhmien kesken. Rikostuomioita ennustivat miessukupuoli, vanhempi ikä, perustoimeentulotuen saaminen, riskitason pelaaminen ja riskitason alkoholin käyttö. Pako pelaamisen motiivina ja raha-automaattipelien pelaaminen osoittautuivat merkittäviksi tekijöiksi, jotka ennustavat useita rikostuomioita. Vuosien 2015 ja 2019 Suomalaisten rahapelaaminen aineistojen avulla tarkasteltiin myös rahapelijärjestelmään ja peliautomaattien sijoitteluun liittyviä mielipiteitä (Macey ym., 2023). Tämän lisäksi valmisteltiin rahapelaajien tyyppityä koskevaa artikkelikäsitkirjoitusta ja se lähetettiin arvioitavaksi.

Väestötutkimusten vastaajakatoon liittyviin haasteisiin pyrittiin löytämään ratkaisuja arvioimalla katoa ja erityisesti sen vaikutusta keskeisiin rahapeli-indikaattoreihin. Aiheesta valmisteltiin artikkelikäsitkirjoitusta. Suomalaisten rahapelaaminen 2023 -tutkimuksen toteutukseen valmisteltiin ja integroitiin menetelmämuutosta arvioiva tutkimus. Väestötutkimusten ja kliinisen työn mittarivalintojen tueksi valmisteltiin koostetta viimeisimmästä mittari-tutkimuksesta.

Hoitoilmoitusrekisteri

Hoitoilmoitusrekisteriin pohjautuvia terveystietoja hyödynnettiin valmistelemalla kahta kansainvälistä artikkelikäsitkirjoitusta. Rahapeliriippuvuutta ja kansantauteja käsittelevä artikkelikäsitkirjoitus lähetettiin arvioitavaksi tiedelehteen. Rahapeliriippuvuutta ja mielenterveys- ja päihdeongelmia käsittelevän artikkelin lukujen päivitys siirrettiin puolestaan vuodelle 2024. Vuonna 2023 näiden kahden edellä mainitun käsitkirjoituksen alustavia tuloksia esiteltiin kahdessa kansainvälisessä konferenssissa. Kaiken kaikkiaan vuoden 2023 aikana tehtiin runsaasti

hoitoilmoitusrekisterin lukujen tarkistuksia ja päivityksiä, sekä ratkottiin niihin liittyviä haasteita yhteistyössä THL:n tiedonvälittäjät osaston henkilökunnan kanssa. Lisäksi valmisteltiin vuonna 2024 tehtäviä hoitoilmoitusrekisterin tietoihin pohjautuvia yksilötason terveys- ja hoitotietoja.

Rahapeliriippuvuuden diagnooseja (ICD-10, F63.0) erityisvastuualueittain (erva) tarkasteleva tutkimusartikkeli julkaistiin Suomalaisessa Lääkärilehdessä (Latvala ym. 2023). Tulosten mukaan rahapeliriippuvuuden diagnoosit yleistyivät vuodesta 2011 vuoteen 2021 molemmilla sukupuolilla ja kaikilla erva-alueilla. Eniten lisääntyi Kuopion yliopistollisen sairaalan erva-alueella asetettujen diagnoosien määrä. Näiden tulosten innoittamana käynnistettiin analyysit, joiden avulla tarkasteltiin tarkemmin minkä alan henkilöt ja minkä tyyppisissä palveluissa tekivät/kirjasivat rahapeliriippuvuuden diagnooseja.

Terve Suomi -väestötutkimus

Rahapeliteema oli mukana myös Terve Suomi -väestötutkimuksessa, jonka kysely ja terveystarkastusten aineistojen keruut jatkuivat keväälle 2023. Terve Suomi -tutkimuksen ilmiöraportin rahapeliaiheiset tulokset julkaistiin (Latvala ym., 2023). Päätuloksista voidaan todeta seuraavaa: Rahapelejä viimeksi kuluneen vuoden aikana oli pelannut miehistä hieman yli 60 prosenttia ja naisista lähes puolet. Miehistä 1,7 prosenttia ja naisista 0,5 prosenttia oli pelannut rahapelejä ongelmatasolla 12 viime kuukauden aikana. Toisaalta koko elämän aikajänteellä tarkasteltuna rahapeliongelmaa oli kokenut kolminkertainen määrä suomalaisia. Rahapeliin pelaaminen ja eritasoisten rahapeliongelmiin kokeminen oli yleisempää matalasti koulutetuilla kuin muilla koulutusryhmillä. Edellä kuvattujen tulosten pohjalta käynnistettiin myös THL:n Tutkimuksesta tiiviisti -sarjaan kuuluvan julkaisun suunnittelu, jossa tavoitteena on tarkastella rahapelaamista ja vakavuudeltaan erilaisia rahapeliongelmaa hyvinvointialueittain. Rahapelikysymykset liitetään Terve Suomi -tutkimukseen myös vuonna 2024.

Osana Terve Suomi -tutkimuksen, Suomalaisten rahapelaaminen -väestötutkimusten ja THL:n Hoitoilmoitusrekisteriin pohjautuvien haittainsidikaattoreiden raportointia valmisteltiin uusia Sotkanet-indikaattoreita. Osa indikaattoreista julkaistaan vuoden 2024 alussa, mutta vuoden 2023 puolella ehdittiin julkaista kolme uutta indikaattoria: 1) Rahapelaaminen vähintään alhaisen riskin tasolla (%₀, 20 vuotta täyttäneet), 2) Rahapelaaminen vähintään kohtalaisen riskin tasolla ja 3) Rahapeliongelma koko elämän aikana. Indikaattorit perustuivat Problem Gambling Severity Index (PGSI) -mittariin. Rahapelipoliittisen ohjelman tueksi määriteltiin rahapelihaittojen ehkäisyn ja vähentämisen yleisen tason tavoitteet yhteistyössä sidosryhmien/haittatoimijoiden kanssa. Tämä oli ensimmäinen vaihe rahapelihaittojen kansallisen tavoitetason määrittelyssä.

Pohjoismaiden yhteinen rahapelihaittojen vertailututkimus (Pan Nordic)

Syyskaudella 2023 valmisteltiin yhteispohjoismaista rahapelaamisen ja rahapelihaittojen konsortiotutkimushanketta (Pan Nordic, Tanska, Suomi, Norja, Ruotsi). Konsortiossa tarkastellaan mukana olevien maiden välisiä eroja ja muutoksia ihmisten rahapelitottumuksissa, rahapeliongelmissa, pelaajien ja heidän läheistensä kokemissa haitoissa, ja rahapelaamiseen liittyvissä asenteissa. Jokaisesta maasta kerätään aluksi laaja, maiden väestöä hyvin edustava otos mahdollisimman samanaikaisesti. Pitkittäistutkimusasetelmassa aineistonkeräys toistetaan 2–3 kertaa noin 12 kuukauden välein. Tämä mahdollistaa aikaisempaa tarkemman ja luotettavamman rahapeli-ilmiöerojen tarkastelun Pohjoismaiden välillä. Suunnittelukokouksia pidettiin 1–2 kuukauden välein ja osallistuttiin yhteistyötapaamisiin Osllossa 6.11–7.11.23. Lisäksi hankkeessa selviteltiin rahoitukseen, kilpailutukseen ja aineiston keruuseen liittyviä kysymyksiä. Tutkimuksessa käytettävästä kyselylomakkeesta valmisteltiin ensimmäinen versio, jonka viimeistely jatkuu vuonna 2024. Tutkimushankkeen toteutuminen edellyttää osallistujamailta rahoituksen varmistamista.

Korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimus (KOTT)

Aineistosta tarkasteltiin rahapelihaittoja (ikäryhmä 18–34-vuotiaat yliopisto- ja ammattikorkeakouluopiskelijat). Vuonna 2023 aineistosta valmisteltiin kaksi tieteellistä artikkelia, joista yhdessä tarkastellaan ongelmallista internetin käyttöä, opiskelu-uupumusta (mainittu myös kohdassa digipeli-kokonaisuus) ja toisessa artikkelissa rahapelaamisen yhteyttä sosioekonomisiin taustamuuttujiin. Artikkelit ovat arviointiprosessissa ja tulokset tullaan julkaisemaan vuonna 2024.

Rahapelihaittailmiön ajantasainen seuranta ja kehittäminen käsitti kaksi kokonaisuutta: Yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolelle suuntautuvan rahapelaamisen seuranta sekä ehkäisevän työn, tuen ja hoidon asiantuntijapaneelit.

Kokonaisuudet ovat jatkuvaluonteisia. THL:n julkisilla internet-sivuilla on julkaistu yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisen rahapelaamisen seurantaindikaattoreita ja näitä on myös päivitetty säännöllisesti uusien tietojen kertyessä. Seurantaindikaattoreista keskeisin on viimeisen viikon aikana yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisia rahapelejä verkossa pelanneiden osuus 18–79-vuotiaista. Yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolelle suuntautuvasta rahapelaamisesta julkaistiin myös tiedote 16.2.2023 (Roukka & Selin), jossa todetaan muun muassa, että Manner-Suomessa järjestelmän ulkopuolisia rahapelejä verkossa pelaa vuosittain noin 5–6 prosenttia aikuisväestöstä ja viitteitä ei ole siitä, että järjestelmän ulkopuolelle suuntautuva rahapelaaminen olisi kasvussa.

Vuonna 2023 toteutettiin sarjassaan toinen kysely asiantuntijapaneelille sekä valmisteltiin Tutkimuksesta tiiviisti -julkaisua vuosien 2022 ja 2023 tuloksista (julkaistaan vuonna 2024). Tulokset kahdesta kyselystä kertovat, että rahapeliongelmat ovat ammattilaisten havaintojen mukaan siirtyneet enenevässä määrin verkkoon, ja velkaantumisen sekä ongelmien kasautumisesta ja polarisaatiosta etenkin koronapandemian jälkeen ollaan huolissaan. Vuoden 2022 kyselyn tuloksista julkaistiin THL-blogi, jossa arvioitiin, että rahapelihaittojen ehkäisystä tuskin tulisi helpompaa lisenssipohjaisessa rahapelijärjestelmässä, ja pohdittiin, että jos rahapelihaitat lisenssijärjestelmän myötä lisääntyvät, saattaa se kasvattaa myös rahapeliongelmaan liittyvää eriarvoisuutta (Heiskanen & Karlsson, 2023). Kyselyillä saatuja tietoja hyödynnettiin monipuolisesti asiantuntija- ja lausuntotyössä.

Rahapelaamisen ja rahapelihaittojen kustannukset -hankekokonaisuudessa kartoitettiin kirjallisuuskatsauksen avulla rahapelaamiseen liittyviä yhteiskunnallisia kustannuksia (työ jatkuu vuonna 2024). Tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa mitkä muuttujat on huomioitu, kun kokonaiskustannuksia on arvioitu, millä menetelmillä kokonaiskustannuksia on laskettu ja kuinka suureksi kustannukset on arvioitu. Tämän lisäksi valmisteltiin rahapelaamiseen ja kuolleisuuteen liittyvää tutkimusta, jonka tavoitteena on tarkastella rahapelaamisen takia menetettyjä elinvuosia (työ jatkuu vuonna 2024).

Rahapeliön yhteiskunnallisten haittojen mittaaminen -hankkeessa julkaistiin katsaustutkimus rahapelihaitoista (Marionneau, Raisamo, Egerer, 2023). Tutkimus osoitti, että rahapelihaittoja syntyy sekä yksilöille, läheisille, että yhteisöille ja yhteiskunnille. Suurinta osaa haitoista ei vielä seurata ja niiden mittaamiseen ei ole selviä indikaattoreita. Etenkin yhteiskunnan tason haittojen mittaamiseen tarvitaan jatkossa huomattavaa lisäpanostusta.

Venäjänkielisten kokemat rahapelihaitat Suomessa tutkimus tuotti kaksi artikkelia. Ensimmäisessä (Marionneau & Järvinen-Tassopoulos, 2023) keskityttiin maahanmuuttotaustaisten kokemuksiin haittoihin ja kokemuksiin rahapelaamisesta Suomessa. Tulosten perusteella venäjänkieliset kokevat Suomessa moninaista rahapelihaittaa, mikä yhdistetään etenkin rahapeliön korkeaan saatavuuteen. Toisessa artikkelissa (Movtayeveva, Järvinen-Tassopoulos, Marionneau, 2023) havaittiin, että venäjänkielisille ei ole tarjolla palveluita rahapelihaittoihin. Tämä estää avun hakemista ja saamista. Tuloksia hyödynnetään haittatyössä ja maahanmuuttotaustaisten ihmisten auttamisessa.

PAINOPISTE 3. Riskiryhmät ja riskipelaaminen

Rahapelaaminen ja itsemurhat -tutkimuskokonaisuudessa tuotettiin tietoa itsemurhien ja rahapeliongelmiin yhteydestä Suomessa. Julkaistiin artikkeli tieteellisessä kansainvälisessä julkaisusarjassa (Selin & Lind, 2023). Tutkimuksessa tunnistettiin poliisin tietojärjestelmästä kaikki rahapelaamiseen liittyvät itsemurhat. Aineisto koostui poliisin tutkinta-asiakirjoista. Itsemurhaan päätyneet vakavia rahapelihaittoja kokeneet henkilöt elivät haasteellisissa sosiaalisissa olosuhteissa. Vuosina 2017–2021 vähintään 21 ihmistä päätti elämänsä koettuaan rahapelihaittoja. Näiden ihmisten sosiaalisia olosuhteita luonnehtivat erilaiset stressiä aiheuttavat painetekijät, kuten ihmissuhde-ongelmat, ylivelkaantuneisuus, psyykinen ahdinko ja usein päihteiden käyttö. Myös henkilöiden sosiaalisten suhteiden määrässä ja laadussa oli suurta vaihtelua. Rahapelaamiseen liittyviä kuolemia on tapahtunut todennäköisesti merkittävästi enemmän kuin tutkimuksessa tunnistettiin. Tuloksista julkaistiin THL:n verkkouutinen.

Lisäksi aihepiiriin tiimoilta julkaistiin artikkelikokoelma ja sen editorial (Rintoul, Marionneau, Nikkinen, Livingstone, 2023), jossa käsiteltiin rahapelaamiseen liittyvän itsetuhoisuuden määrittäjiä. Kokoelman artikkelit osoittavat, että rahapelihaittoja kokevien vastuuttaminen ongelmista lisää haittoihin liitettyä häpeää ja stigmaa. Tämä estää hoitoon hakeutumista ajoista ja voi johtaa itsetuhoiseen käyttäytymiseen. Itsemurhien ehkäisy vaatii teollisuuden

tehokkaampaa sääntelyä yksilöiden vastuuttamisen sijaan. Jatkettiin myös rahapelaamiseen liittyvän itsetuhoisuuden tutkimusta auttavien palveluiden aineistoilla. Tutkimuksista raportoidaan tulokset vuonna 2024.

Lain mukaisen alueiden/kuntien rahapelihaittojen ehkäisyn valtakunnallinen tuki ja kehittäminen.

Rahapelihaittojen ehkäisyä osana kuntien ja hyvinvointialueiden ehkäisevää päihdetyötä on edistetty tietohajauksella ehkäisevän päihdetyön valtakunnallisten verkostojen kautta. Kasvatusalan ammattilaisten ja toimijoiden osaamista rahapelihaittojen ehkäisemisestä on vahvistettu jalkauttamalla THL:n ja Opetushallituksen (OPH) verkkosivuille tuotettua tietopakettia ehkäisevästä päihdetyöstä kouluissa ja oppilaitoksissa. On järjestetty yhteistyössä OPH:n kanssa webinaari Ehkäisevä päihdetyö kouluissa ja oppilaitoksissa – käytännön vinkkejä ajankohtaisiin kysymyksiin (n. 350 osallistujaa), sekä siihen erityisesti pelaamista koskeva esitys raha- ja digipelaamisen käsittelemisestä kouluissa ja oppilaitoksissa.

Nuorten digi- ja rahapelaamisesta on julkaistu uusi verkkosivukokonaisuus THL:n verkkosivuilla. Verkkosivukokonaisuus koostuu neljästä osiosta: 1) Nuorten rahapelaaminen, 2) Nuorten digipelaaminen, 3) Raha- ja digipelaamisen hämärtyvät rajat, sekä 4) Pelikasvatus ehkäisevässä päihdetyössä. Lisäksi verkkosivuaineistosta on valmisteltu kolme nuoria kohtaaville eri alojen ammattilaisille suunnattua Tiedä- ja toimi -korttia julkaistavaksi alkuvuonna 2024. Korttien aiheet ovat 1) nuorten rahapelaaminen: tietoa ilmiöstä, rahapelaamisen tunnistamisesta sekä puheeksiottamisesta, 2) nuorten digipelaaminen: tietoa ilmiöstä, ongelmallisen pelaamisen tunnistamisesta sekä puheeksiottamisesta 3) tietoa digi- ja rahapelien uusista muodoista ja digipelien sekä rahapelien hämärtyneistä rajoista. Aiheesta kirjoitettiin myös artikkeli Mediakasvatusseuran verkkosivujen 3 kysymystä -sarjaan. THL:n sisältöjä rahapelihaittojen ehkäisystä on kehitetty ja laajennettu rahapelaamisen verkkosivukokonaisuuden uudistamisen yhteydessä.

Verkkoympäristöissä tapahtuvaan rahapelaamiseen keskittyvä ehkäisevä työ on aloitettu artikkelijulkaisulla, jossa kartoitettiin tietopohjaa siitä, miten rahapelihaittoja voidaan ehkäistä verkkoympäristöissä tapahtuvan pelaamisen osalta.

Rahapelihaittoja ehkäisevän työn osalta on osallistuttu kansallisen talousosaamisen strategian verkostotyöskentelyyn, sekä osallistuttu talousosaamiseen liittyvään tiedonvaihtoon sekä yhteistyömahdollisuuksien tarkasteluun yhdessä oikeusministeriön, THL:n ja sosiaali- ja terveysministeriön asiantuntijoiden kanssa.

Vahvistetaan ammattilaisten osaamista rahapelihaittojen ehkäisyssä ja hoidossa. Rahapeliongelman kohtaaminen (5 op) -verkkokurssia on markkinoitu ja otettu käyttöön sote-alan ammattikorkeakouluissa. Rahapeliongelman kohtaamisen perusteet (2 op) -verkkokurssia toteutettiin kaksi kertaa täydennyskoulutuksena Jyväskylän ammattikorkeakoulu JAMK:n järjestämänä. Rahapelaaminen puheeksi (3 h) -koulutusta järjestettiin täydennyskoulutuksena Aluetuen (ks. kohta Rahapeliongelmiin liittyvien palvelujen ja osaamisen kehittämisen alueellisen tuen vahvistaminen, s. 14) toimesta 8 koulutusta. Ruotsinkielinen Prata om spel om pengar (3 h) -koulutus järjestettiin 3 koulutusta. Rahapeliriippuvuus hallintaan (1,5 pv) -koulutusta järjestettiin täydennys-koulutuksena Aluetuen toimesta (3 koulutusta). Koulutuksellinen konsultaatio järjestettiin menetelmäkoulutuksen käyneille 4 kertaa. Itseopiskeluna oli jatkuvasti auki seuraavat verkkokurssit: Rahapelaaminen ilmiönä ja rahapeliongelma, Rahapelaaminen puheeksi, ruotsinkielinen Prata om spel om pengar sekä Rahapeliongelma ja talous (viimeisin yhteistyössä Takuusäätiön kanssa).

Osallistuttiin Kansanterveyden neuvottelukunnan alaisen mielenterveys-, päihde- ja riippuvuusasioiden jaoston sihteeristöön, jonka työskentelyn tuloksena julkaistiin selvitys Mielenterveys-, päihde- ja riippuvuussisällöt kohtaavien alojen koulutuksissa: Suosituksia osaamisen vahvistamiseksi (Markkula et al. 2023). Selvityksen mukaan rahapelitematiikka ei näy sote-alan tutkintokoulutusten sisällöissä systemaattisesti.

Vuonna 2023 oltiin näytteilleasettajana useissa ammattilaisille suunnatuissa tapahtumissa. Sosiaalialan asiantuntijapäivillä, Aikuissosiaalityön päivillä ja Päihdepäivillä. Näissä ammattilaistapahtumissa markkinoitiin erityisesti seuraavia tuotteita: Rahapelaaminen puheeksi -tukiaineisto, Rahapeliongelman kohtaaminen sosiaalityössä -tukiaineisto sekä verkkokoulut.

Rahapelaamisen matalamman riskin rajat -tutkimus kartoittaa kanadalaisen Lower Risk Gambling Guidelines (LRGG) -ohjeistuksen soveltuvuutta suomalaiseen kulttuurikontekstiin (ks. myös painopiste 2, kohta Suomalaisten rahapelaaminen väestötutkimus). Kanadassa on määritelty yhteistyössä laajan kansainvälisen verkoston kanssa rajat, joiden ylittäminen lisää merkittävästi rahapelihaittojen kokemisen riskiä. Rajat määräytyvät muun muassa rahapelikulutuksen, pelaamisen tiheyden sekä pelattujen eri pelimuotojen perusteella. Nyt käsillä olevassa suomalaisessa tutkimuksessa kerättiin määrällinen aineisto ja käynnistettiin myös laadullisen aineiston keruu. Määrällisen aineiston tulokset ovat valmiit ja käsikirjoitus lähetetään arvioitavaksi kansainväliseen tiedelehteen alkuvuoden 2024 aikana. Laadullisen aineiston keruu, analysointi ja julkaisun valmistelu jatkuu vuonna 2024. Vuonna 2023 hankekokonaisuuden alustavia tuloksia esiteltiin kahdessa kansainvälisessä konferenssissa.

Rahapelaamisen puheeksioton, tunnistamisen ja lyhytneuvonnan edistäminen. Rahapeliongelman syntymisen ja olemassa olevien ongelmien syventymiseksi edistettiin varhaista puheeksiottoa ja tunnistamista sekä edistettiin avun piiriin pääytymistä. Koulutuksilla parannettiin sote-ammattilaisten osaamista rahapelaamisen puheeksiotosta, tunnistamisesta ja lyhytneuvonnasta. Ajalla 10/2021–11/2023 järjestettiin Aluetuki-hankkeen kautta Rahapelaaminen puheeksi -koulutuksia yhteensä 19 kappaletta, joihin ilmoittautuneita oli valtakunnallisesti yhteensä 1 197. Kolme samansisältöistä koulutusta järjestettiin ruotsinkielisinä, joissa ilmoittautuneita oli yhteensä 95. Vuoden 2023 aikana koulutuksissa oli mukana lisäksi kokemusasiiantuntija. Vuoden 2023 aikana tuotettiin yhteistyössä Aluetuen, THL:n ja Ehyt ry:n kanssa rahapelaamisen puheeksiottoon liittyvä tukimateriaali, joka sisälsi Rahapelaaminen puheeksi -koulutusvideon, työkalut sekä tuotetut podcastit ja videot. Aluetuen tuottama Huolikortti käännettiin saameksi vuonna 2023. Huolikortti on ollut saatavilla myös suomeksi ja ruotsiksi. Vuoden 2023 aikana rahapeliriippuvuuden tunnistamisen mittari (BBGS) liitettiin osaksi yhä laajemmin terveydenhuollossa käytettävissä olevaan Terapia-navigaattoriin, joka toimii mielenterveys- ja päihdeongelmien hoidon arvioinnin välineenä julkisissa palveluissa. Koulutusmarkkinoinnissa hyödynnettiin alueellisten toimijoiden verkostoja erityisesti Aluetuki-hankkeen kautta ja THL:n kanavia.

Rahapelaamisen puheeksioton käytettävyytutkimuksessa arvioidaan Rahapelaamisen puheeksioton ja lyhytneuvonnan käytettävyyttä. Tutkimus siirtyy sote-muutosten vuoksi vuodelle 2024. Tutkimussuunnitelma ja tutkimusasetelma puheeksioton yhteydessä tarjottavaan KBT (kognitiivis-behavioraalinen) -pohjaiseen mini-interventioon on valmis. Mini-interventio noudattaa kvasikokeellista asetelmaa, jossa kontrolliryhmää ei ole. Kontrolliryhmäksi tilastovertailuun voidaan kuitenkin valita aineistoa ensiarviolle ohjautuvilta asiakkailta, ja asiakkaista, jotka täyttävät itsenäisesti terapianavigaattorin ensiarvion yhteydessä. Vuonna 2024 kartoitetaan tutkimukseen osallistuvat tahot yhteistyössä Pelihaittaverkoston asiantuntijoiden kanssa.

Kansalaisviestinnällä tietoa rahapelaamisen riskeistä väestölle. Vuonna 2023 uusittiin edellisenä vuotena toteutetun kansalaisviestinnän kampanjamateriaalin käyttö. Tavoitteena oli rahapelaamisen aiheuttamien haittojen ehkäisy ja viestintä kohdistui vedonlyönnin riskeistä kertomiseen. Kohderyhmänä olivat nuoret miehet (18–34-vuotiaat). Heistä osa pelaa paljon ja rahapeliongelmaa esiintyy tutkimusten perusteella eniten juuri 18–34-vuotiaiden miesten ikäryhmässä. Pääviestinä oli, että rahapelaamiseen liittyy riskejä, rahapelit voivat aiheuttaa haittoja ja joku voittaa, mutta se on yleensä talo (peilyhtiö). Kanavina hyödynnettiin seuraavia: Twitch-video, YouTube-video, Jodel, Spotify Audiostream ja Metan FB/IG. Yhteistyökumppaneina olivat Drum ja Toinen PHD.

Eriarvoisuudesta yhdenvertaisuuteen – Työpaja stigman vähentämiseksi. Työpaja järjestettiin yhteistyössä THL:n HYTU-tiimin, RETS:n (aiemmin KRITS), RISE:n, Tiltin, Mieli ry:n ja OM:n kanssa. Työpajassa alustivat Jaana Kauppinen (Pro Tukipiste) ja Martta October (Ihmisoikeusliitto). Pienryhmissä hyödynnettiin erätaukomenetelmää ja niissä tuotettiin oivalluksia ammattilaisten tarkistuslistalle. Yksi pienryhmistä keskittyi rahapelihaittoihin ja alustuksensa lopuksi Jaana Kauppinen haastatteli Hanna Karmakka-Asarea. Tarkistuslista auttaa ammattilaisia kohtamaan stigmaa kokevia asiakkaita, pohtimaan omia stigmatisoivia käsityksiään ja kehittämään omaa osaamistaan.

Eetos ry:n kustantama rahapeliaiheinen kirja. Vuonna 2023 julkaistiin useita vuosia työn alla ollut kirja *Ongelmallinen rahapelaaminen: näkökulmia rahapelaamisen varjoihin ja tutkimuksen katvealueisiin* (toimittajat Valtteri Arstila & Susanne Uusitalo). Kirjan kustansi Eetos ry, jonka tavoitteena on ylläpitää, tukea ja edistää monitieteistä ja kriittistä humanistisen alan toimintaa ja tutkimusta. Kirjan kirjoittamiseen osallistuivat Maria Heiskanen (Heiskanen, 2023), Jani Selin (Selin, 2023) ja Jussi Palomäki (Palomäki, Laakasuo, & Salmela, 2023; Arstila, Uusitalo, & Palomäki, 2023).

PAINOPISTE 4. Tuen ja hoidon saatavuus ja laatu

Hoidon saatavuuden arviointi ja palvelujen kehittämistarpeiden tunnistaminen -hankkeessa arvioitiin rahapeliongelman hoidon saatavuutta osana päihde- ja riippuvuuspalvelujen kuntakyselyä. Rahapeliongelmiin avohoitoa ja -kuntoutusta oli saatavilla yli 90 prosentissa kuntia vuonna 2022. Aineistossa nostettiin peliriippuvuudet (raha- ja digipeliriippuvuudet) esiin yhtenä kokonaisuutena, joiden osalta odotettiin, että erityisosaamisen levittäminen helpottuu ja palvelun tuottaminen ylipäänsä mahdollistuu laajemmalla alueella sote-uudistuksen myötä. (Heiskanen ym., 2023.) Päihdetapauslaskennan aineiston tarkastelussa löydettiin, että päihteiden vuoksi palveluissa asiointien rahapeliongelma saattaa kietoutua kasautuneisiin ongelmiin, kuten laittomien huumeiden käyttöön, masennukseen tai itsetuhoisuuteen: rahapeliongelmiä kokeneilla oli muita päihdeongelmien vuoksi asioineita vaikeampia elämäntilanteita (Heiskanen & Kuussaari 2023). Lisäksi tehtiin analyysejä rahapeliongelmiä kokeneiden haastatteluista heidän palvelujen käytöstä, ja hyödynnettiin tuloksia esimerkiksi esityksessä tieteellisessä konferenssissa sekä muussa asiantuntijatyössä, kuten kirjoituksessa Haaste-lehteen rahapeliongelmaa kohtaavasta palvelujärjestelmästä (Heiskanen, 2023).

Kirjaamisen edistäminen palvelurakenteissa. Tavoitteena on ollut rahapeliongelman ja siihen liittyvän ehkäisyn, hoidon ja tuen kirjaaminen sote-palveluissa niin, että palveluja voidaan seurata, arvioida ja edelleen kehittää. Vuoden 2023 aikana toimintakokonaisuudessa on osallistuttu kansalliseen rakenteellisen kirjaamisen edistämistyöhön sekä sosiaalihuollon rekisteriuudistustyöhön muun muassa asiantuntijatapaamisin. Aluetukitoiminnan kautta on tavattu kentän toimijoita ja tuettu rakenteellisen kirjaamisen edistämistä organisaatioissa. Vuoden 2023 lopulla julkaistun Käypä hoito -suosituksen myötä on lähdetty valmistelevaan erillistä toimenpidekoodia hoitoa varten.

Rahapeliongelmiin liittyvien palvelujen ja osaamisen kehittämisen alueellisen tuen vahvistaminen.

Hyvinvointialueiden rahapeliongelman hoidon ja tuen saatavuuden ja laadun kehittämistä on tuettu vuosina 2020–2023 aikana nk. aluetukitoimintana Etelä-, Väli- ja Pohjois-Suomessa. Toiminnassa on tuettu myös rahapelihaittojen tunnistamista ja puheeksiottoa sote-palveluissa (ks. kohta Rahapelaamisen puheeksioton, tunnistamisen ja lyhytneuvonnan edistäminen, s. 13). Palvelujen laadun ja saatavuuden kehittämistä on tehty yhteistyössä hyvinvointialueiden ja kokemusasiantuntijoiden kanssa vahvistamalla sote-alan ammattilaisten osaamista järjestämällä kouluttamista rahapeliongelman tunnistamisesta ja hoitamisesta. Alueellista verkostotyötä on jatkettu hyvinvointialueiden edustajien kanssa ja hyvinvointialueiden palvelupolkujen kehittämistä on tuettu muun muassa osallistamalla palvelupolkuja valmisteleviin työryhmiin. Lisäksi alueilta on kerätty tietoa esimerkiksi puheeksiottamisen haasteista. Aluetuki-hankkeen aikana käynnistettiin koulutukselliset konsultaatiotapaamiset tukemaan menetelmäkoulutuksen käyneitä ammattilaisia rahapelihaittatyössä.

Käypä hoito -suositus Rahapeliongelma. THL:n asiantuntija työskenteli toimintavuonna 2023 yhteistyössä Duodecimin kanssa ja osana työryhmää, jossa laadittiin Rahapeliongelman Käypä hoito -suositus (julkaistu 11/2023; Duodecim; työryhmä Alho, Castrén, Komulainen, Levola, Stenius-Ayoade). Käypä hoito -suositus antaa terveydenhuollon ammattilaisille työvälineitä ongelmapelaamisen varhaiseen tunnistamiseen ja hoitoon. Duodecimin julkaisemaa suositusta tullaan jatkossa jalkauttamaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille, opiskelijoille sekä velka- ja talousneuvonnan asiantuntijoille, jotka kohtaavat työssään henkilöitä, joilla on rahapeliongelma. Vuoden 2023 aikana tuotettiin jalkautustyön tueksi myös lyhyitä audiovisuaalisia materiaaleja yhteistyössä Duodecimin kanssa (Castrén & Alho, 2023), jotka julkaistaan vuoden 2024 alussa.

Rahapeliriippuvuuden hoito Naloksoni-sumutteella -tutkimuksessa tarkasteltiin naloksonisuihkeen käyttöä ja hoidon hyötyä. Tutkimuksesta on lähetetty artikkeli kansainväliseen tiedejulkaisuun ja lehden palautteita odotetaan vuoden 2024 alkupuolella.

Ongelmallisesti pelaavan henkilön läheisen tuen ja hoidon rakentaminen. Ongelmallisesti pelaavan henkilön läheisille suunnatun haittoja kartoittavan Peluurin sivuilla julkaistun mittarin käyttöä kartoittava dataa on kertynyt hyvin (noin 950 vastausta 2024 helmikuuhun mennessä) ja alustavat analyysit on tehty. Mittarin käytettävyyttä seurataan vielä ensimmäisen vuosineljänneksen ajan, jonka jälkeen tulokset raportoidaan Tutkimuksesta tiivistä -julkaisusarjassa (THL) vuonna 2024. Rahapelejä ongelmallisesti pelaavan läheisen tuen ja hoidon suunnittelu jatkuu vuonna 2024 muun muassa toipumispolkujen kartoittamisella ja väestöaineistosta saatavalla tiedolla.

Opas rahapeliongelman vuoksi velkaantuneiden taloudellisen toipumisen edistämiseen. Oppaan käsikirjoitus valmistui, ja vuonna 2024 se tuotetaan tuotteeksi. Opas tarjoaa ammattilaisille tietoa ja keinoja tukea rahapeliongelman vuoksi velkaantuneita löytämään ratkaisuja talousvaikeuksiin ja iloa ja voimavaroja arkeen mahdollisesta niukkuudesta huolimatta. Tavoitteena on tukea hoitoa toteuttavien ja sosiaalialan toimijoiden mahdollisuuksia tarjota tukea taloudelliseen toipumiseen henkilöille, jotka ovat velkaantuneet rahapeliongelman vuoksi. Kirjoittajaryhmässä oli henkilöitä THL:n lisäksi Peliklinikalta, oikeusministeriöstä, Takuusäätiöstä, Sosped-säätiöstä sekä Mieli ry:stä. Oppaan sisällön toimitti Päivi Auma-Aho Peliklinikalta.

Talous- ja velkaneuvonta osana rahapeli-riippuvuuden hoitoa. Aineisto koostuu asiakkaiden ja työntekijöiden haastatteluista pilotissa, jossa rahapeliongelman hoidon asiantuntija ja talous- ja velkaneuvoja tapaavat asiakasta yhdessä. Vuoden 2023 aikana tehtiin aineiston analyysiä. Tulosten perusteella kokeilu edisti joillain osallistujilla ohjautumista hoitopalveluihin heidän oltuaan yhteydessä talous- ja velkaneuvontaan, ja toisaalta jotkut hoidon asiakkaat päätyivät yhteistapaamisen myötä selvittämään talousasioitaan talous- ja velkaneuvonnan kanssa. Kahden ammattilaisen yhteinen tapaaminen oli luonteeltaan ohjausta ja neuvontaa enemmän kuin hoidollinen, ja sen rooli oli toimia siltana kahden palvelun välillä. Aineistossa on erilaisia kuvauksia rahapeliongelmiin ja talousongelmien kanssa elävien ihmisten tilanteista ja tunteista, ja aineiston perusteella voidaan määritellä aikajanaa erilaisille palvelutarpeille rahapeliongelma- toipumisen yhteydessä. Alustavia tuloksia esiteltiin hankkeen työryhmälle ja osana esitystä tieteellisessä konferenssissa. Tuloksia hyödynnettiin myös esityksessä ”Häpeä talousongelmien ratkaisemisen esteenä” Aran ensimmäistä kertaa järjestämässä [Vuokravelkapäivässä](#), jossa kuulijoina oli noin 100 asumisen ja talousasioiden ammattilaista. Alustavia tuloksia hyödynnettiin myös edellä mainitussa oppaassa taloudellisen toipumisen edistämiseksi.

Rahapeliongelman ehkäisy ja hoito osaksi yhdyskuntapalvelua. Rikosseuraamuslaitoksen rahoittamassa erillishankkeessa tutkittiin vankeusvankien rahapeliongelmiä Vankien terveys ja hyvinvointi aineistolla. Ensimmäiset tulokset julkaistiin osana koko tutkimuksen peruseräraporttia (Lind, K., Palomäki, J., Levola, J., Castrén, S. 2023). Aineistolla tarkasteltiin myös tarkemmin todennäköisen rahapeliongelman yhteyksiä rikostyyppiin, ensikertalaisuuteen, traumaattisiin kokemuksiin, masennusoirehdintaan, väkivaltakokemuksiin ja persoonallisuushäiriöihin. Syntyneet artikkelikäsitelmät julkaistaan vuonna 2024. Hankkeessa kartoitettiin myös rikosseuraamusasiakkaiden kokemuksia Rikoksettoman elämän Tukisäätiön yhdessä Rikosseuraamuslaitoksen kanssa koordinoimasta Pelipysäkki-ohjelmasta. Tämä toteutettiin haastattelemalla asiakkaita ja asiakastyöntekijöitä. Käsikirjoitus julkaistaan vuonna 2024. Hankkeesta ja sen tematiikasta kirjoitettiin lisäksi artikkeli Haaste-lehteen (Lind & Castrén, 2023). Hankkeesta tuotettuja alustavia tuloksia esiteltiin muun muassa kolmessa kansainvälisessä konferenssissa. Hankkeen tuloksia hyödynnetään rahapeliongelmaan suunnatun tuen ja hoidon kehittämiseen rikosseuraamuskontekstissa yhdessä Rikosseuraamuslaitoksen ja Rikoksettoman elämän tukisäätiön kanssa.

Tästä hankkeesta erillisenä, mutta teemaa sivuavana, vuonna 2023 julkaistiin myös artikkeli rahapeli-käyttötymisen, rikostuomioiden ja rahapeliongelmiin välisestä yhteydestä (Lind, Hagfors, Salonen, 2023; ks. myös painopiste 2, kohta Suomalaisten rahapelaaminen-väestötutkimus). Tutkimuksen tulokset osoittivat, että rikostuomioiden yleisyys vaihtelee paitsi eri demografisten ryhmien ja hyvinvointiin liittyvien tekijöiden kesken myös eri pelaaja-ryhmien kesken. Rikostuomioita ennustivat miessukupuoli, vanhempi ikä, perustoimeentulotuen saaminen, riskitason pelaaminen ja riskitason alkoholin käyttö. Pako pelaamisen motiivina ja raha-automaattipelin pelaaminen osoittautuivat merkittäviksi tekijöiksi, jotka ennustavat useita rikostuomioita.

Peliklinikalla toteutettavan hoitoon ja tukeen liittyvän valtakunnallisen kehittämisen ja tutkimuksen tuki. Kirjoitettiin Peliklinikan loppuraporttiin kuvaus Peliklinikalla tehdystä tutkimuksesta vuosina 2010–2023 (Heiskanen & Palomäki, 2023). Hoidon kehittämisen tueksi tuotettiin Peluurin Peli poikki -ohjelman aineistosta artikkeli, jossa tarkasteltiin dissosiaatiokokemusten roolia ohjelman tehossa (Koirvuo, Palomäki, Castrén, 2023). Tutkimuksessa tarkasteltiin miten ohjelmaan osallistuneiden raportoimat dissosiaatiokokemukset, kuten esimerkiksi rahapelaamiseen liittyvät kokemukset ajantajun menettämisestä tai muistikatkoista, vaikuttavat ohjelman tehoon. Tulosten mukaan ohjelmaan osallistuminen auttoi suurimmalla osalla rahapeliongelmaan, ja vähensi myös heidän dissosiaatiokokemuksiaan. Niillä, joilla dissosiaatiokokemukset eivät ohjelman myötä vähentyneet, myös rahapeliongelma säilyi. Dissosiaatio ja rahapeliongelma kulkevat käsi kädessä ja pitkään jatkuvat dissosiaatiokokemukset vaikeuttavat merkittävästi rahapeliongelma- toipumista. Erilaisten ohjelmien ja hoitomuotojen pitäisi

näin ollen huomioida rahapelaajien dissosiaatiokokemukset nykyistä paremmin, ja räätälöidä hoito jokaiselle yksilölle tämän tarpeet huomioiden.

Lisäksi julkaistiin artikkeli, jossa tarkasteltiin Peli poikki -ohjelmasta pois putoamisen todennäköisyyttä ja sitä, mitkä tekijät ennustavat ohjelmaan sitoutumista (Palomäki, Heiskanen, Lind, Castrén, 2023). Lisäksi tuotettiin artikkeli, jossa tarkasteltiin sitä, miten raha-automaattipelin (videopokeri) volatilitiiteetti (varianssi – kuinka usein ja kuinka paljon peli jakaa voittoja) vaikuttaa voitolla olevien pelaajien määrään ja voittoputkien pituuteen. Tulokset osoittavat, että nopeatemppoinen raha-automaattipeli, jossa palautusprosentti on aina sama, mutta volatilitiiteetti vaihtelee, voi saada aikaan merkittävästi erilaisia pelikokemuksia. Tutkimuksessa hyödynnetään tarkkoja visualisointeja ilmiön kuvaamiseen. Visualisoinneilla voi olla merkittävä rooli raha-automaattipelien riskien kommunikoinnissa pelaajalle, sillä ne selkeästi osoittavat miten sadoille pelaajille raha-automaatteja pelatessa käy, jos peliä pelataan riittävän pitkään (Palomäki, Turner, Macey, Castrén, 2023).

Ammattilaisten osaamista rahapeli-ilmiöstä kasvatettiin osallistamalla Peliklinikan järjestämään webinaariin Helsingin kaupungille sekä pyydetyllä koulutuksella Päihde- ja peliriippuvuudet, Pohjois-Karjalan järjestöille ja seurakuntiin. Helsingin Peliklinikalla toteutui myös yhteistyökumppaneille kohdenneet Avoimet ovet -tapahtuma lokakuussa 2023. Samalla julkaistiin Peliklinikan loppuraportti (2023). Peliklinikan yhteistyöryhmä kokoontui toimintavuonna säännöllisesti ja THL:n kehittämispäällikkö toimi yhteistyöryhmän varapuheenjohtajana.

Pelihaittakeskuksen suunnittelu. Rahapelipoliittisen ohjelman toimenpanon mukaisesti vuoden 2023 aikana suunniteltiin ”pelihaittakeskus”-työnimellä kulkeneen verkostomaisen rakenteen toiminta käynnistyväksi vuoden 2024 aikana. Vuoden 2023 aikana koottiin valtakunnallinen verkosto, johon osallistujia oli vuoden 2023 lopussa noin 130 eri ammattilaista. Pelihaittaverkostoksi nimetyyn kokonaisuuden valmistelutyöhön osallistettiin hyvinvointialueiden ja järjestöjen ammattilaisia kesäkuussa 2023 järjestetyn työpajan ja joulukuussa 2023 järjestetyn verkostoitumistilaisuuden kautta. Kokemusasiantuntija fasilitoi joulukuun verkostoitumistilaisuuden. Tilaisuuksiin osallistuneita oli useilta eri hyvinvointialueilta sekä järjestöistä. Lisäksi valmistelutyössä hyödynnettiin Howspace-alustaa, jossa työskentely oli mahdollista kesäkuusta vuoden loppuun saakka. Pelihaittaverkoston tavoitteena on ollut koota eri toimijat yhteen, tukea hyvinvointialueita kehittämistyössä, edistää rahapeli-ongelman tuen ja hoidon saatavuutta ja saavutettavuutta, jalkauttaa hyviä käytäntöjä ja vahvistaa osaamista. Keskeisenä osana Pelihaittaverkostoa toimii Aluekehittäjien ydinverkosto, joka koostuu hyvinvointialueiden ja järjestöjen toimijoista. Vuoden 2023 aikana tavattiin myös Aluetuen ohjausryhmään kuuluvia hyvinvointialueiden edustajia pelihaittaverkostoa kehitettäessä kuullen alueellisia tarpeita verkostotyölle.

Asiantuntijoiden riippuvuusymmärrykset -hankkeessa tutkitaan riippuvuuksien kanssa työskentelevien asiantuntijoiden näkemyksiä riippuvuuksista yleisesti sekä sitä, miten riippuvuuksiin suhtaudutaan palvelujärjestelmissä sekä millaisia asenteita palveluiden tarvisijat kohtaavat yhteiskunnassa. Hankkeessa tuotettiin tietoa siitä, miten riippuvuuksien kanssa työskentelevät asiantuntijat (977) ymmärtävät riippuvuudet, kuten rahapeliriippuvuuden. Aineistona käytimme valtakunnallisesti kerättyä Riippuvuuskysele 2020 -kyselyn dataa. Tulosten perusteella suomalaiset päihde- ja riippuvuusalan ammattilaiset ymmärtävät riippuvuudet sekä sosiaalisina että yksilötason ongelmina. Aivosairausmalli on kymmenessä vuodessa lisännyt kannatustaan huomattavasti riippuvuuden selitysmallina. Aivosairausmalli siis hyväksyttiin, mutta sillä ei nähty olevan olennaisia hyötyjä riippuvuuksien hoidossa (Jokirinne, Hellman, Basnet, Koivula, 2023).

Digipelaamiseen liittyvien haittojen ehkäisy ja tutkimus

Kokonaisuudessa kasvatettiin ymmärrystä digipelaamisen haitoista. Vuonna 2023 tuotettiin yleistajuinen artikkeli raha- ja digipeliriippuvuudesta Duodecim Terveyskirjastoon sekä ammattilaisille katsaus digipeliriippuvuuden diagnostisista kriteereistä ja digipeliongelmiin riskitekijöistä (Castrén, Ulfves, Levola, 2023). Raha- ja digipelaamisen rajapintoja käsiteltiin lisäksi Nuoret Pelissä verkkoaineistossa. Valmisteilla on myös ammattilaisille suunnatut Tiedä ja Toimi -kortit. Näiden lisäksi osallistuttiin muun muassa Peliviikko -tapahtumaan, Peliklinikan järjestämään webinaariin Helsingin kaupungin työntekijöille sekä analysoitiin Korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimuksen aineistosta teemaan liittyviä kysymyksiä.

Alkoholitutkimussäätiön vuonna 2023 jakamat tutkimusapurahat

Alkoholitutkimussäätiö jakaa THL:n sopimussyhteistyökumppanina rahapelitutkimukseen suunnattavia apurahoja. Tavoitteena on tukea ja tehdä tieteellisesti korkealaatuista alan tutkimusta, integroida rahapelihaittatutkimusta osaksi laajempaa päihde- ja riippuvuustutkimusta sekä varmistaa tiivis yhteistyö Suomen yliopistoissa ja korkeakouluissa tehtävän rahapelihaittojen tutkimuksen ja THL:ssa tehtävän alan tutkimus- ja kehittämistyön välillä. Tutkimusapurahojen lisäksi säätiö jakaa myös matka-apurahoja ja edistää siten rahapelitutkijoiden kansainvälistä verkostoitumista ja tutkimusyhteistyötä, jonka tarkoituksena on alan kansainvälisen huippututkimuksen tuottaman tiedon saaminen käyttöön Suomessa.

Alkoholitutkimussäätiön 30.9.2023 päättyneellä jaksolla rahapelihaittojen tutkimukseen kohdistuvia hakemuksia jätettiin 7 kappaletta ja haettujen apurahojen loppusumma oli 297 511 euroa. Rahapelihaittojen tutkimukseen päätettiin jakaa 179 411 euroa (jakoprosentti 60 %).

Vuonna 2023 myönnetyt apurahat kohdistuivat seuraaviin hankkeisiin:

- Emmi Kauppila: Addressing Gambling Harm in a Changing Service Landscape.
- Topias Mattinen: Raha- ja uhkapelaaminen digitaalisissa peleissä ja elektronisen urheilun parissa: Miten pelit ja uhkapelaaminen ovat lähentyneet ajan saatossa.
- Reetta Ojala: A closed-loop neural model-controlled brain-machine interface to improve cognitive control over choosing to gamble or to use alcohol, stimulants, or narcotics.
- Atte Oksanen: Rahapelit digijassaa: rahapelaamisen murros ja uudet riskit.
- Teo Qvist: Uncertainty-induced neuroplasticity: a common pathway for gambling disorder and substance addiction?
- Thomas Sama: Best Practices for Responsible Gambling Measures in the Transition from State Monopoly to Licensing System: What can Sweden teach Finland?

Aiempina vuosina Alkoholitutkimussäätiön apurahoilla rahoitetuista hankkeista nostetaan tässä yhteydessä vuoden 2023 osalta seuraavat:

- **Rahapelaamisen motiivien yhteys rahapeliongelmiin kehityskulkuun ja pelaamiseen osallistumiseen** -väitöskirjahanke. Yhteyshenkilö: Heli Hagfors. Osana Hagforsin väitöskirjaa ilmestyi rahapelaamisen motiiveja ja yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolelle suuntautuvaa rahapelaamista käsittelevä artikkeli (Hagfors, Oksanen & Salonen 2023). Tutkimuksessa verrattiin ainoastaan Veikkauksen pelejä pelanneita nettipelaajia sekä ulkomaisten operaattoreiden pelanneita nettipelaajia toisiinsa. Tulosten perusteella ulkomaisten operaattoreiden pelaamista ennusti nuorempi ikä ja miessukupuoli. Lisäksi ulkomaisten pelien pelaajilla oli enemmän erilaisia rahapelaamisen motiiveja, mutta he pelasivat harvemmin hyvän tarkoituksen ja (hieman yllättäen) rahan voittamisen vuoksi kuin vain kotimaisia pelejä pelanneet. Ulkomaisten pelien pelaajat myös pelasivat ylipäättään useammin, ja heillä oli enemmän rahapeliongelmiä kuin kotimaisten pelien pelaajilla.

- **Rahapelit digiajassa – rahapelaamisen murros ja uudet riskit.** Yhteyshenkilö Atte Oksanen. Rahapelit digiajassa -hankkeen tavoitteena oli analysoida suomalaisen rahapelaamisen uusia muotoja ja riskejä erityisesti internetin kontekstissa. Tutkimus perustuu pitkittäiskyselyyn, joka kerätään suomalaisilta aikuisvastaajilta puolivuositain. Vuoden 2023 aikana hanke toteutti aineiston T5 ja T6 datankeruut. Hankkeelta ilmestyi vuoden 2023 aikana 3 tieteellistä tutkimusartikkelia. Hagfors, Vuorinen ym. (2023) artikkelissa tarkasteltiin rahapelaamisen motiiveja, psykologisten perustarpeiden turhautumista ja rahapeliongelmia pitkittäisasetelman avulla. Savolainen, Savela, Oksanen (2023) artikkelissa tarkasteltiin koetun stressin yhteyttä rahankäyttöön raha- ja digipelaamisessa sekä näiden yhteyttä raha- ja digipeliongelmiin. Julkaisujen lisäksi neljä tutkimusartikkelia lähetettiin arviointiin ja hanke tuotti myös vertaisarvioidun kirjakappaleen. Lisäksi hankkeen tuloksia esiteltiin kaikkiaan 11 tieteellisessä konferenssissa ja kokouksessa.
- Vuoden 2023 tutkimustulokset tuottivat ajankohtaista tietoa suomalaisten raha- ja digipelaamisesta ja niihin sisältyvistä riskeistä, huomioiden poikkeuksellisen yhteiskunnallisen tilanteen (pandemian jälkeinen aika). Tulosten mukaan stressin kokeminen on yhteydessä raha- ja digipelaamiseen käytettyihin varoihin mikä voimistaa peliongelmia. Rahan voittaminen motivoi rahapelaamiseen ja etenkin yhdistettynä psykologisten perustarpeiden turhautumiseen, rahan motivoima pelaaminen ennustaa rahapeliongelmia yli ajan.
- **The Production of Gambling Surplus in Europe: A Political Economy Analysis** -väitöskirjahanke. Yhteyshenkilö: Sebastien Berret. Hankkeesta hyväksyttiin julkaistavaksi yksi artikkeli (Sulkunen, Berret, Marionneau, Nikkinen, 2023) ja lähetettiin arvioitavaksi kaksi artikkelia (Berret, Marionneau, Nikkinen & Sievänen; Marionneau, Matteucci, Berret & Scardacci). Tutkimuskokonaisuudessa tarkastellaan rahapeleillä kerättyjen yksityisten ja yhteiskunnallisten tuottojen ajallista kehitystä, jakautumista (yksityinen tuotto vs. julkinen tuotto) ja tuoton yhteyksiä haittoihin. Julkaisussa Sulkunen, Berret, Marionneau & Nikkinen (2023) havaittiin, että Euroopan tasolla rahapelien yhteiskunnallinen tuotto on vahvasti yhteydessä liikevaihtoon ja nopeatempoisten pelien tarjontaan. Yhteys oli yhtä vahva lisenssi- ja monopoliyhtiöillä. Tuloksia hyödynnetään muun muassa laadittaessa suosituksia pelipiirteiden sääntelystä.

LIITE 1. JULKAISULUETTELO 2023

TIETEELLISET VERTAISARVIOIDUT ARTIKKELIT

- Aimo, N., Bassoli, M., & Marionneau, V. (2023). [A scoping review of gambling policy research in Europe](#). *International Journal of Social Welfare*.
- Arstila, V., Uusitalo, S., & Palomäki, J. (2023). [Miksi pelaamme rahapelejä?](#) In S. Uusitalo & V. Arstila (Eds.), *Ongelmallinen rahapelaaminen: näkökulmia rahapelaamisen varjoihin ja tutkimuksen katvealueisiin*. Turku: Eetos.
- Castrén, S., Ulfves, N., & Levola, J. (2023). [Digipelaaminen voi kehittyä riippuvuudeksi: digipeliriippuvuus häiriönä ICD-11-tautiluokituksessa](#). *Duodecim Aikakauskirja*.
- Egerer, M. (2023). [Types of gambling: Finnish gambling narratives under the lens of systems theory](#). *Frontiers in Sociology*. 8:1199474.
- Egerer, M., & Marionneau, V. (2023). [Blocking measures against offshore online gambling: a scoping review](#). *International Gambling Studies*.
- Hagfors, H., Oksanen, A., & Salonen, A.H. (2023). [Gambling Motives and Offshore Gambling: A Finnish Population Study](#). *Journal of Gambling Studies*, 11(1), 63–74.
- Hagfors, H., Vuorinen, I., Savolainen, I., & Oksanen, A. (2023). [A longitudinal study of gambling motives, problem gambling and need frustration](#). *Addictive Behaviors*, 144, 107733–107733.
- Heiskanen, M., & Kuussaari, K. (2023). [Kasautuneita ongelmia? Samanaikainen päihde- ja rahapeliongelma sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä](#). *Yhteiskuntapolitiikka*, 88(1), 19-31.
- Heiskanen, M. (2023). Rahapeliongelman tuki ja hoito: pelaamisen hallinnasta kestävään toipumiseen. Teoksessa Susanne Uusitalo & Valtteri Arstila (toim.): *Ongelmallinen rahapelaaminen: näkökulmia rahapelaamisen varjoihin ja tutkimuksen katvealueisiin*, s. 46–72. Turku: Eetos.
- Vainio, J., Hylkilä, K., Männikkö, N., Mustonen, T., Kääriäinen, M., Konttila, J., Peltonen, A., Karhulahti, V-M., & Castrén, S. (2023). [Perceptions of health changes and support for self-limiting social media use among young adults in Finland: A qualitative study](#). *Psychology of Popular Media, Advance online*.
- Hylkilä, K., Männikkö, N., Castrén, S., Mustonen, T., Peltonen, A., Konttila, J., Männistö, M., Kääriäinen, M. (2023). [Association between psychosocial well-being and problematic social media use among Finnish young adults: a cross-sectional study](#). *Telematics and Informatics* 2023.
- Jokirinne, N., Hellman, M., Basnet, S., & Koivula, P. (2023). [Accurate yet problematic: The divided sentiments regarding brain-based addiction by professionals in the Finnish service system](#). *Drugs: Education, Prevention and Policy*, 0(0), 1–11.
- Järvinen-Tassopoulos, J., Marionneau, V., & Egerer, M. (2023). [Strengthening channeling policy: the Finnish approach to protecting domestic online gambling market](#). *Frontiers in Sociology*, 8.
- Jääskeläinen, P. P., Hellman, M., & Lindeman, M. C. (2023). [Sports news and Stories in the service of gamblification: The Finnish state-owned gambling monopoly's sports-related Social Media Posts](#). *Journal of Gambling Issues*.
- Kaasinen, V., Honkanen, E., Lindholm, K., Jaakkola, E., Majuri, J., Parkkola, R., Noponen, T., Vahlberg, T., Voon, V., Clark, L., Joutsa, J., & Seppänen, M. (2023). [Serotonergic and dopaminergic control of impulsivity in gambling disorder](#). *Addiction Biology*, 28(2), e13264.

- Kauppila, E., Hellman, M., & Alanko, A. (2023). Lupa unelmoida: Miten uutisten rahapelivoittamistarinat puhuttelevat lukijaa? Teoksessa Uusitalo, S. & Arstila, V. (Toim.): Ongelmallinen rahapelaaminen. Näkökulmia rahapelaamisen varjoihin ja tutkimuksen katvealueisiin. Turku, Eetos.
- Koivula, A., Oksanen, A., Sirola, A., Savolainen, I., Kaakinen, M., Zych, I., & Paek, H-J. (2023). [Life satisfaction with gambling communities: a cross-national study of excessive gambling actives among Finnish, South-Korean, Spanish and American emerging adults](#). *Journal of Gambling Studies*, 38, 1195–1214.
- Korvuo, T., Palomäki, J., & Castren, S. (2023). [Dissociative experiences reduce online problem gambling treatment effectiveness](#). *Comprehensive Psychiatry*, 127, 152414.
- Latvala, T., Lintonen, T., & Raisamo, S. (2023). [Gambling among underage alcohol users between 2008 and 2019: A national cross-sectional study among Finnish adolescents](#). *Journal of Adolescent Health*.
- Latvala, T., Vuori, M., Castrén, S., Grönroos, T., Levola, J., & Salonen, A. H. (2023). [Diagnosoidun rahapeliriippuvuuden esiintyvyyys vaihtelee alueittain](#). *Suom Lääkäril* 78:e38317.
- Lind, K., Hagfors, H., & Salonen, A. H. (2023). [Gambling behavior and criminal convictions: a register-based investigation](#). *Addiction Research & Theory*, 1-11.
- Lindeman, M., Männistö-Inkinen, V., Hellman, M., Kankainen, V., Kauppila, E., Svensson, J., & Nilsson, R. (2023 online first Dec 2022). [Gambling operators' social media image creation in Finland and Sweden 2017–2020](#). *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 40(1), 40-60.
- Macey, J., & Bujić, M. (2023). [The Talk of the Town: Community Perspectives on Loot Boxes](#). In: Ruotsalainen, M., Törhönen, M., & Karhulahti, V. M. (eds) *Modes of Esports Engagement in Overwatch*. Palgrave Macmillan, Cham.
- Macey, J. R., Abarbanel, B. L., Castrén, S., Hamari, J., & Salonen, A. H. (2023). [Public opinions and attitudes toward a state monopoly: a study of the Finnish gambling system](#). *BMC Public Health*, 23, 2012.
- Marionneau, V., Lahtinen, A., & Nikkinen, J. (2023). [Gambling among indebted individuals: An analysis of bank transaction data](#). *European Journal of Public Health*.
- Marionneau, V., Egerer, M., Raisamo, S. (2023). [Frameworks of gambling harms: a comparative review and synthesis](#). *Addiction Research & Theory*, 31, 1:69-76.
- Marionneau, V., Järvinen-Tassopoulos, J., & Pirskanen, H. (2023). [Intimacy, relationality and interdependencies: relationships in families dealing with gambling harms during COVID-19 in: Families, Relationships and Societies - Ahead of print \(bristoluniversitypressdigital.com\)](#)
- Marionneau V., & Nikkinen J. (2023). The production of horse racing in the Nordics. In: McGee D, Bunn C, (eds). *Gambling and sport in a global age*. Research in the Sociology of Sport, Vol. 18. Emerald Publishing, 57-74.
- Marionneau, V., Ruohio, H., & Karlsson, N. (2023). [Gambling harm prevention and harm reduction in online environments: a call for action](#). *Harm Reduct J*, 20, 92.
- Mattinen, T., Macey, J., & Hamari, J. (2023). [Gambling in Digital Games and Esports: a scoping review](#). *Proceedings of the 56th Hawaii International Conference on System Sciences*.
- Mattinen, T., Macey, J., & Hamari, J. (2023). [A Ruse by Any Other Name: Comparing Loot Boxes and Collectible Card Games Using Magic Arena](#). *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction*, 7, 721–747.
- Nikkinen, J. (2023). Rahapelitutkimuksen rahoituksen haasteet. In S. Uusitalo & V. Arstila (Eds.), *Ongelmallinen rahapelaaminen – näkökulmia rahapelaamisen varjoihin ja tutkimuksen katvealueisiin* (pp. 105–132). (Eetos; Vol. 24). Eetos ry.

- Nikkinen, J., Pihkala, A., & Marionneau, V. (2023). [Between offshore competition and a duopoly: Gambling provision on and from the Finnish Åland islands](#). *Nordic Journal on Law and Society*, 6 (1), 1–20.
- Palomäki, J., Lind, K., Heiskanen, M., & Castrén, S. (2023). [Predicting online problem gambling treatment discontinuation: New evidence from cross-validated models](#). *Psychology of Addictive Behaviors*, 37(3), 519.
- Palomäki, J., Salmela, M., & Laakasuo, M. Emootiot ja niiden säätely rahapelaamisessa. In S. Uusitalo & V. Arstila (Eds.), *Ongelmallinen rahapelaaminen: näkökulmia rahapelaamisen varjoihin ja tutkimuksen katvealueisiin*. Turku: Eetos.
- Palomäki, J., Turner, N., Macey, J., & Castrén, S. (2023). [Increased volatility in video poker results in more winning players but shorter winning streaks—Evidence from simulations](#). *Journal of Behavioral Addictions*, 12(3), 711-720.
- Russell, A. M. T., Browne, M., Hing, N., Rockloff, M., Newall, P., Dowling, N. A., Merkouris, S., King, D. L., Stevens, M., Salonen, A. H., Breen, H., Greer, N., Thorne, H. B., Visintin, T., Rawat, V., & Woo, L. [Electronic gaming machine accessibility and gambling problems: A natural policy experiment](#). *Journal of Behavioral Addictions*.
- Savolainen, I., Savela, N., & Oksanen, A. (2023). [Perceived Stress Moderates Spending Money on Digital Gaming and Gambling: A Nationwide Study of Finnish Adults](#). *International Gambling Studies*, 1–22.
- Savolainen, I., Vuorinen, I., Sirola, A., & Oksanen, A. [Gambling and gaming during COVID-19: The role of mental health and social motives in gambling and gaming problems](#). *Comprehensive Psychiatry*, 117, 152331–152331.
- Selin, J., & Lind, K. (2023). [Gambling, social integration and sources of strain in cases of suicide: exploring police investigation reports](#). *Addiction Research & Theory*.
- Selin, J. (2023). Miten rahapelihaitoista on muotoutunut ennen kaikkea yksilön ongelmia? Teoksessa Susanne Uusitalo & Valtteri Arstila (toim.): *Ongelmallinen rahapelaaminen: näkökulmia rahapelaamisen varjoihin ja tutkimuksen katvealueisiin*, s. 73–91. Turku: Eetos.
- Sichali, J., Bunn, Ch., McGee, D., Marionneau, V., Yendork, J., Glozah, F., Udedi, M., & Reith, G. (2023). [Regulation of gambling in Sub-Saharan Africa \(SSA\): Findings from a comparative policy analysis](#). *Public Health*, 214, 140-145.
- Soares Mantere, E., Savolainen, I., Vuorinen, I., Hagfors, H., & Oksanen, A. (2023). A world divided: Investors and gamblers meet at the blockchains. In Martin, E., Chrysochou, P., & Strong, C. *Advances in blockchain research and cryptocurrency behavior*. De Gruyter.
- Ukhova, D., Marionneau, V., Nikkinen, J., & Wardle, H. (2023). [Public health approaches to gambling: A review of global legislative trends](#). *The Lancet Public Health* (e-publication ahead of print).
- Uusitalo, S., & Arstila, V. (toim., 2023). *Ongelmallinen rahapelaaminen. Näkökulmia rahapelaamisen varjoihin ja tutkimuksen katvealueisiin*. Turku, Eetos.
- Wall, H., Kristiansen, S., Molander, O., Forsström, D. & Marionneau, V. (2023). [Gambling helpline contacts during Covid-19-related availability restrictions: An interrupted time series analysis](#). *Public Health*, 9 (1), e57-e67.

MUUT VERTAISARVIOIMATTOMAT TIETEELLISET KIRJOITUKSET, RAPORTIT, KIRJAT JA KOKOOMATEOKSET

- Egerer, M., Kristiansen, S., Marionneau, V., Selin, J., & Järvinen-Tassopoulos, J. (eds.) (2023). Research Topic: The Sociology of Gambling. *Frontiers in Sociology*. <https://www.frontiersin.org/research-topics/31908/the-sociology-of-gambling>
- Järvinen-Tassopoulos, J. (2023). Mielenterveyden häiriöt ja ylivelkaantuminen. In Emma Kuvaja, Janette Vesterinen & Minna Magnusson (toim.) *Ylivelkaantumisen vaikutukset lapsiperheiden arkeen ja mielenterveyteen*. Raportti. Mieli ry. [Ylivelkaantuminen heikentää perheen mielenterveyttä - MIELI ry](#)
- Heiskanen, M., Kuussaari, K., Kesänen, M., Partanen, A., Nesterinen, N., Määttänen, M., Autti, L., & Hemmilä, I. (2023). [Päihde- ja riippuvuuspalvelut manner-Suomen kunnissa 2022: Tuloksia kuntakyselystä](#).
- Latvala, T., Lind, K., & Selin, J. (2023). Gambling as a Social Issue. *The Wiley-Blackwell Encyclopedia of Sociology*, 2nd Edition. 2023.
- Latvala, T., Grönroos, T., & Salonen, A. (2023). [Rahapelaaminen. Terve Suomi -ilmiöraportti](#).
- Lind, K., Palomäki, J., Levola, J., Castrén, S. (2023). Rahapeliongelmat. Teoksessa Rautanen, M., Harald, K., Tyni, S. (toim.) [Vankien terveys ja hyvinvointi 2023 Wattu IV -vankiväestötutkimus](#). Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen raportti 007/2023.
- Marionneau, V. (2023). Book review: Games without frontiers? *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 40 (4), 414-417.
- Marionneau, V., & Järvinen-Tassopoulos, J. (2023). [Individuals with a migratory background can offer valuable insight to improve the treatment and prevention of gambling harms](#). *Nordic Studies on Alcohol and Drugs* (online first).
- Marionneau, V., & Nikkinen, J. (2023). [Rahapelien sääntely ja Euroopan unioni](#). Toivo-verkkomedia (Sininauhaliitto).
- Movtayeveva, E., Marionneau, V., & Järvinen-Tassopoulos, J. (2023). Suomen venäjänkieliset tarvitsevat palveluita rahapelihaittoihin. *Idäntutkimus* 3/2023.
- Newall, P., Allami, Y., Andrade, M., Ayton, P., Baker-Frampton, R., Bennett, D., Browne, M., Bunn, C., Bush-Evans, R., Chen, S., Collard, S., De Jans, S., Derevensky, J., Dowling, N. A., Dymond, S., Froude, A., Goyder, E., Heirene, R.M., Hing, N., Hudders, L., Hunt, K., James, R.J.E., Li, E., Ludvig, E.A., Marionneau, V., McGrane, E., Merkouris, S.S., Orford, J., Parrado-González, A., Pryce, R., Rockloff, M., Romild, U., Rossi, R., Russell, A. M. T., Singmann, H., Quosai, T.S., Stark, S., Suomi, A., Swanton, T. B., Talberg, N., Thoma, V., Torrance, J., Tulloch, C., van Holst, R.J., Walasek, L., Wardle, H., West, J., Wheaton, J., Xiao, L. Y., Young, M. M., Bellringer, M., Sharman, S., & Roberts, A. (2023). [‘No evidence of harm’ implies no evidence of safety: Framing the lack of causal evidence in gambling advertising research](#). *Addiction*, 119(2), 391-396.
- Rintoul, A., Marionneau, V., Livingstone, C., Nikkinen, J., & Kipsaina, C. (2023). [Editorial: Gambling, stigma, suicidality, and the internalization of ‘responsible gambling’ mantra](#), *Frontiers in Psychiatry* 14:1214531.
- Peliklinikan henkilökunta, Airaksinen, A., Heiskanen M., Palomäki J. [Peliklinikan loppuraportti 2010-2023](#) (2023).

SUURELLE YLEISÖLLE JA AMMATTIYHTEISÖILLE SUUNNATUT JULKAISUT JA KIRJOITUKSET

Castrén, S. (2023). [Peliriippuvuus](#). Duodecim Terveyskirjasto 15.2.2023.

Duodecim (2023). [Käypä hoito -suositus Rahapeliongelma](#). Työryhmä Alho, H., Castrén, S., Levola, J., Komulainen, J., Stenius-Ayoade, A. 28.11.2023.

Heiskanen, M. (2023). [Rahapeliongelman kohtaamista palvelujärjestelmässä parannettava](#). Haaste 1/2023.

Heiskanen, M., & Palomäki, J. (2023). Tutkimus Peliklinikalla. Teoksessa [Peliklinikan loppuraportti 2010-2023](#).

Jääskeläinen, P. (2023). [Onko Veikkaus peliyhtiö vai urheilu-uutistoimisto – Missä menevät mainonnan rajat?](#) PopNAD, 15.11.2023.

Latvala, T., & Lintonen, T. (2023). [Rahapelaamisen lisenssijärjestelmä on kaksiteräinen miekka](#). Toivo verkkomedia.

Lind, K. & Castrén, S. (2023). [Koko kansan huvista haittoihin: rahapelaaminen ja rikollisuus](#). Haaste 1/2023.

Marionneau, V., & Nikkinen, J. (2023). [Market cannibalisation within and between gambling industries](#). [Institut für Glücksspiel und Gesellschaft \(GLÜG\) blog](#).

Markkula, J., Rapeli, S., Ruohio, H., Mattila, E., & Palola, L. (2023). [Mielenterveys-, päihde- ja riippuvuussisällöt kohtaavien alojen koulutuksissa: Suosituksia osaamisen vahvistamiseksi](#). Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2023:30.

Mustalampi, S., & Salonen, A. (2023). [THL korjaa vuonna 2020 julkaistuja tutkimustuloksiaan Veikkauksen rahapeleihin pelatusta rahamäärästä](#). THL Verkkouutinen, 9.3.2023.

Mustalampi, S., & Salonen, A. (2023). [Rahapelaamista koskeva tilannekuva perustuu useisiin tietolähteisiin](#). HS Mieli, 19.3.2023.

Nesterinen, N. (2023). [3 kysymystä: Nuorten pelaaminen -verkkosivustolla käsitellään ajankohtaisia digi- ja rahapelaamisen kasvatuskysymyksiä](#). Mediakasvatusseura, 24.10.2023.

Selin, J. (2023). [Rahapelihaittojen ehkäisyn ja vähentämisen tulee säilyä rahapelipolitiikkaa ohjaavana periaatteena](#). Päätösten tueksi 5/2023. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Selin, J., & Järvinen-Tassopoulos, J. (2023). [Lisenssijärjestelmään siirtyminen ei takaa rahapelihaittojen vähenemistä](#). THL-blogi 26.4.2023.

Heiskanen, M., & Karlsson, N. (2023). [Rahapelihaittojen ehkäisystä tuskin tulisi helpompaa, jos järjestelmä muuttuisi lisenssipohjaiseksi](#). THL-blogi 27.2.2023.

Selin, J., & Roukka, T. (2023). [Onko rahapelijärjestelmä politiikan pelinappulana?](#) THL-blogi 16.2.2023.

MUUT AINEISTOT

Markkula, J. & Karlsson N. (2023). Tiedä & toimi: [Ehkäisevää päihdetyötä tehdään koulujen ja oppilaitosten arjessa](#).

Verkkosivuaineisto: [Ehkäisevä päihdetyö kouluissa ja oppilaitoksissa](#).

Verkkosivuaineisto: [Nuorten digi- ja rahapelaaminen sekä pelikasvatus osana ehkäisevää päihdetyötä](#)

LIITE 2. HANKKEET 2023 – VASTUUTAHO/TEKIJÄT JA YHTEISTYÖ

Painopiste 1. Rahapelijärjestelmän toimeenpanon arviointi ja tuki		
Hanke	Vastuutaho, vastuuhenkilö(t) ja tekijät	Yhteistyötaho(t) ja tekijät
Rahapeliautomaattien sijoittelu profiililtaan erilaisille sosioekonomisille alueille ja rahapelikulutus eri alueilla	THL; Jani Selin , Pasi Okkonen, Susanna Raisamo	
Omistajaohjaus	THL; Johanna Järvinen-Tassopoulos	
Veikkauksen peli- ja pelaajadatan hyödyntäminen:		
Pelien piirteiden mallintaminen (pelihaittaennuste-projekti)	THL; Tomi Roukka, Kim Ristolainen, Jussi Palomäki	STM; rahapelihaittojen arviointiryhmä
Pelirajoituskokonaisuuden toimivuuden arviointi	THL; Tomi Roukka	STM; rahapelihaittojen arviointiryhmä
Pelirajoituskokonaisuuden laadullinen arviointi	Helsingin yliopisto (CEACG); Virve Marionneau , Kristel Auero	
Arpajaislakimuutosten vaikutusten arviointi	THL; Jani Selin & Tomi Roukka	Helsingin yliopisto (CEACG); Virve Marionneau. THL; Antti Impinen
Koronaepidemian vaikutuksista rahapelaamiseen	Helsingin yliopisto (CEACG); Virve Marionneau	THL; Jani Selin, Tomi Roukka Karolinska Institutet; Håkan Wall University of Aalborg; Sören Kristinasen
Päivittäistavarakauppojen henkilöstön näkemykset rahapelaamisen valvonnasta	THL; Johanna Järvinen-Tassopoulos , Alvar Aalto-Setälä, Emma Kuvaja	Helsingin yliopisto (CEACG); Virve Marionneau
Suomen rahapelijärjestelmän julkisuuskuvat ja funktiot	Helsingin yliopisto (CEACG); Michael Egerer	
Digitaalinen rahapelitalous	Helsingin yliopisto (CEACG); Janne Nikkinen , Virve Marionneau	Helsingin yliopisto; Sébastien Berret, Pekka Sulkunen Glasgown yliopisto; Heather Wardle, Gerda Reith, Chris Bunn Ancona Università politecnica delle marche; Nicola Matteucci
Lisenssijärjestelmän toteutustavat	Helsingin yliopisto (CEACG); Virve Marionneau , Janne Nikkinen	Glasgown yliopisto; Heather Wardle, Daria Ukhova Padovan yliopisto; Matteo Bassoli, Niccolo Aimo
Erot pohjoismaisten valtio-omisteisten rahapeliyhtiöiden vastuullisuuspuheessa ja rahapelipoliittisissa vaikuttamispyrkimyksissä	THL; Jani Selin	
Miten rahapeliyhtiöt ylläpitävät rahapelikulttuuria ja puhuttelevat kansalaisia: lisenssi- ja yksinoikeusjärjestelmän julkisuuskuvien vertailu	Helsingin yliopisto (CEACG); Nina Jokirinne , Paula Jääskeläinen, Mikaela Lindeman, Matilda Hellman	Ruotsi (CAN); Johan Svensson, Robin Nilsson
Kasinotoiminta ja Tampereen kasinon perustaminen	Helsingin yliopisto (CEACG); Michael Egerer , Paula Jääskeläinen	Tampereen yliopisto Peluumi
Muutokset rahapelipoliittisessa asemoitumisessa	THL; Jani Selin	

Kryptovaluutat rahapelaamisessa, kryptotreidaus ja yhteiskunnallisten haittojen samankaltaisuus	Helsingin yliopisto (CEACG)	
Webinaari rahapelijärjestelmähankkeen jäsenistölle 1.12.2023	THL; Johanna Järvinen-Tassopoulos, Sanna Wuorio	STM
Painopiste 2. Haittojen määrittely, mittaaminen ja taso		
Hanke	Vastuutaho, vastuuhenkilö(t) ja tekijät	Yhteistyötaho(t) ja tekijät
Rahapelaamisen ja rahapelihaittojen tutkimuksellinen seuranta ja arviointi väestötutkimuksin ja rekisteriaineistoin: Suomalaisten rahapelaaminen 2023 Terve Suomi Hoitoilmoitusrekisteri	THL; Anne Salonen, Tanja Grönroos, Tiina Latvala, Tomi Roukka, Jukka Kontto, Jani Selin, Sari Castrén, Jussi Palomäki, Heli Hagfors, Kalle Lind, Sanna Wuorio	THL; Terve Suomi työryhmä: Timo Partonen, Antti Impinen, Topias Kuosmanen, Miika Vuori Helsingin yliopisto: Anne Kouvonen GREO (Kanada); Matthew Young, University of Calgary (Kanada); David Hodgins Tilastokeskus
Pohjoismaiden yhteinen rahapelihaittojen vertailun Pan Nordic -tutkimus	THL; Jussi Palomäki, Susanna Raisamo, Anne Salonen, Tanja Grönroos	Pohjoismainen konsortio (Ruotsi, Norja, Tanska, Islanti); Norjalla päävetovastuu (Ståle Pallesen, Lars Petter Degnepoll)
Korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimus (KOTT)	THL; Sari Castrén, Jussi Palomäki, Riikka Salmelin	THL; Kirsimarja Raitasalo, Otto Ruokolainen, Hanna Ollila, Karoliina Karjalainen, Suvi Parikka, Päivi Lindberg, Olli Kiviruusu Oulun yliopisto; Niko Männikkö, Krista Hylkilä, Maria Kääriäinen ym. HUS; Jonna Levola, Niklas Ulfväs
Rahapelihaittailmiön ajantasainen seuranta ja kehittäminen -kokonaisuus: Yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolinen rahapelaaminen Ehkäisevän työn, tuen ja hoidon asiantuntijapaneelit	THL; Tomi Roukka, Susanna Raisamo, Jani Selin Maria Heiskanen, Nina Karlsson, Niko Nesterinen, Susanna Raisamo	Kantar
Rahapelien yhteiskunnallisten haittojen mittaaminen	THL; Tiina Latvala, Anne Salonen, Tomi Roukka, Susanna Raisamo, Jussi Palomäki, Sari Castren, Pia Pörfors	Experimental Gambling Research Laboratory, Central Queensland University, Australia; Matthew Browne & Mathew Rockloff Alkoholitutkimussäätiö; Tomi Lintonen Helsingin yliopisto (CEACG); Virve Marionneau Tampereen yliopisto; Sari Hautamäki
Venäjänkielisten kokemat rahapelihaitat Suomessa	THL; Johanna Järvinen-Tassopoulos, Jakov Gerchman, Elisa Movtayevea	Helsingin yliopisto (CEACG); Virve Marionneau
Painopiste 3. Riskiryhmät ja riskipelaaminen		
Hanke	Vastuutaho, vastuuhenkilö(t) ja tekijät	Yhteistyötaho(t) ja tekijät
Rahapelaaminen ja itsemurhat	Helsingin yliopisto (CEACG); Janne Nikkinen, Virve Marionneau	THL; Jani Selin, Tiina Latvala, Anne Salonen, Kalle Lind

Lain mukaisen alueiden/kuntienrahapeli-haittojen ehkäisyn valtakunnallinen tuki ja kehittäminen	THL; Nina Karlsson , Jaana Markkula, Maria Heiskanen	Ehkäisevän päihdetyön valtakunnalliset verkostot, järjestöyhteistyö
Vahvistetaan ammattilaisten osaamista rahapelihaittojen ehkäisyssä ja hoidossa	THL; Heidi Ruohio , Sari Castrén, Riikka Salmelin	Peliklinikka; Corinne Björkenheim, Päivi Auma-aho Sovatek-säätiö; Mirka Mikkola Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri; Minttu Tavia ja Terttu Piippo
Rahapelaamisen matalamman riskin rajat	THL; Sari Castrén , Jussi Palomäki , Tiina Latvala, Anne Salonen, Nina Karlsson, Riikka Salmelin	Peliklinikka; Corinne Björkenheim Peluri: Inka Silvennoinen Ehyt ry; Riitta Matilainen, Eija Pietilä Helsingin yliopisto: Virve Marionneau, Michael Egerer Kansainvälinen yhteistyö: GREO; Matthew Young & Calgary University Canada; David Hodgins Glasgown yliopisto; Heather Wardle, Gerda Reith, Chris Bunn Ancona Università politecnica delle marche; Nicola Matteucci
Rahapelaamisen puheeksioton, tunnistamisen ja lyhytneuvonnan edistäminen	THL; Tanja Airaksinen , Sari Castrén, Heidi Ruohio, Riikka Salmelin	Sovatek-säätiö; Mirka Mikkola Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri; Minttu Tavia ja Terttu Piippo
Rahapelaamisen puheeksioton käytettävyytutkimus	THL; Jussi Palomäki , Sari Castrén, Tanja Airaksinen, Riikka Salmelin	Peliklinikka; Corinne Björkenheim Aluetuki
Kansalaisviestinnällä tietoa rahapelaamisen riskeistä väestölle	THL; Sanna Wuorio , Riikka Salmelin	Drum, Toinen PHD
Eriarvoisuudesta yhdenvertaisuuteen – Työpaja stigman vähentämiseksi	THL; Johanna Järvinen-Tassopoulos , Nina Karlsson, Heidi Ruohio, Sanna Wuorio	Marianne Tuuttila (RETS) , RISE, Mieli ry, Tiltti/Perheklubi, OM
Eetos ry:n kustantama rahapeliaiheinen kirjaprojekti	Valtteri Arstila & Susanne Uusitalo (toim.)	THL; Jani Selin, Jussi Palomäki, Maria Heiskanen
Painopiste 4. Tuen ja hoidon saatavuus ja laatu		
Hanke	Vastuutaho, vastuuhenkilö(t) ja tekijät	Yhteistyötaho(t) ja tekijät
Hoidon saatavuuden arviointi ja palvelujen kehittämistarpeiden tunnistaminen	THL; Maria Heiskanen	
Kirjaamisen edistäminen palvelurakenteissa	THL; Tanja Airaksinen , Maria Heiskanen , Minna Kesänen	
Rahapeliongelmiin liittyvien palvelujen ja osaamisen kehittämisen alueellisen tuen vahvistaminen	THL; Tanja Airaksinen	Peliklinikka; Corinne Björkenheim Sovatek-säätiö; Mirka Mikkola Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri; Minttu Tavia ja Terttu Piippo Kuntien sote-palvelut Sosped-säätiö
Käypä hoito -suositus Rahapeliongelma	THL; Sari Castrén , Hannu Alho , Riikka Salmelin	Duodecim; Jorma Komulainen Jonna Levola, Agnes Stenius-Ayoade ja työryhmä
Rahapeli riippuvuuden hoito Naloksoni- sumutteella	THL; Sari Castrén , Niklas Mäkelä, Hannu Alho, Jussi Palomäki, Pia Pörfors	Tampereen yliopisto; Jarkko Isotalo
Ongelmallisesti pelaavan läheisen tuen ja hoidon rakentaminen	THL; Jussi Palomäki , Sari Castrén	Peluri; Inka Silvennoinen Tiltti: Hanna Karmakka-Asare

Opas rahapeliongelman vuoksi velkaantuneiden taloudellisen toipumisen edistämiseen	Peliklinikka; Päivi Auma-aho	THL; Maria Heiskanen, Johanna Järvinen-Tassopoulos, Oliver Kiviharju, Kalle Lind, Heidi Ruohio, Sanna Wuorio sekä muut kirjoittajat
Talous- ja velkaneuvonta osana rahapeliriippuvuuden hoitoa	Peliklinikka; Corinne Björkenheim	THL; Maria Heiskanen, Sari Castrén
Rahapeliongelman ehkäisy ja hoito osaksi yhdyskuntapalvelua	THL; Sari Castrén, Kalle Lind	Rikosseuraamuslaitos. Kriminaalihuollon tukisäätiö (nyk. Rikoksettoman elämän tukisäätiö). WATTU-työryhmä: VTH; Mika Rautanen HUS; Jonna Levola THL; Jussi Palomäki, Kristiina Kuussaari, Kirsimarja Raitasalo, Otto Ruokolainen, Hanna Ollila
Peliklinikalla toteutettavan hoitoon ja tukeen liittyvän valtakunnallisen kehittämisen ja tutkimuksen tuki	Peliklinikka; Corinne Björkenheim, Päivi Auma-aho	Peluuri; Inka Silvennoinen, Jenni Kämppi Tieto ja tukipiste Tiltti; Pekko Kähkönen
Pelihaittakeskuksen suunnittelu	THL; Tanja Airaksinen, Saini Mustalampi, Maria Heiskanen, Heidi Ruohio, Sari Castrén, Riikka Salmelin	STM; Mari Pajula, Liisa Palola
Asiantuntijoiden riippuvuusymmärrykset	Helsingin yliopisto (CEACG); Nina Jokirinne, Matilda Hellman	
Digipelaamiseen liittyvien haittojen ehkäisy ja tutkimus	THL; Sari Castrén	THL, useat yliopistot ja järjestöt

Henkilöstö ja keskeisimmät yhteistyötahot toimintavuonna 2023

THL – Rahapelihaitat -tiimissä vuoden 2023 aikana työskennelleet (koko- ja osa-aikaiset sekä kausityöntekijät)

Aalto-Setälä Alvar, tutkimusassistentti
 Airaksinen Tanja, kehittämisspäällikkö *
 Castrén Sari, tutkimuspäällikkö, dosentti *
 Gerchman Jakov, tutkimusassistentti
 Grönroos Tanja, tutkija *
 Heiskanen Maria, erikoistutkija *
 Järvinen-Tassopoulos Johanna, tutkimuspäällikkö, dosentti *
 Karlsson Nina, kehittämisspäällikkö *
 Kesänen Minna, kehittämisspäällikkö
 Kuvaja Emma, tutkimusassistentti
 Latvala Tiina, erikoistutkija *
 Lind Kalle, erikoistutkija
 Mustalampi Saini, johtava asiantuntija, tiimipäällikkö *
 Nesterinen Niko, suunnittelija
 Okkonen Pasi, tutkija
 Palomäki Jussi, erikoistutkija, dosentti *
 Raisamo Susanna, tutkimuspäällikkö, dosentti *
 Ruohio Heidi, erikoissuunnittelija *
 Salonen Anne, tutkimuspäällikkö, dosentti *
 Selin Jani, erikoistutkija *
 Similä Päivi, suunnittelija *

Korkeakouluharjoittelijat

Kunnas Roosa, korkeakouluharjoittelija
Movtaveva Elisa, korkeakouluharjoittelija

Viestintä

Salmelin Riikka, viestinnän asiantuntija
Wuorio Sanna, viestinnän asiantuntija

Sopimussyhteistyökumppanit:

Helsingin yliopisto (CEACG-ryhmä)
Egerer Michael, yliopistotutkija
Jokirinne Nina, projektisuunnittelija
Jääskeläinen Paula, väitöskirjatutkija
Kuisma Jenni, projektisuunnittelija
Lindeman Mikaela, projektisuunnittelija
Marionneau Virve, yliopistotutkija
Nikkinen Janne, yliopistotutkija

Alkoholitutkimussäätiö

Lintonen Tomi, tutkimusjohtaja

Peliklinikka/Socca

Auma-aho Päivi, erikoissuunnittelija
Björkenheim Corinne, kehittämisspällikkö (Peliklinikka ja Etelä-Suomen aluetuki)

Aluetuki

Björkenheim Corinne, kehittämisspällikkö, Socca
Mikkola Mirka, aluekoordinaattori, Sovatek-säätiö
Piippo Terttu, projektipäällikkö, Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Tavia Minttu, projektipäällikkö, Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

LIITE 3. MUU ASiantuntijatoiminta

Tehtävän kannalta merkittävät työryhmät ja keskeiset verkostot – kansalliset, alueelliset, paikalliset, olennaiset laitosten sisäiset	Nimi ja rooli
Afinet, Addiction and the family, kansainvälinen verkosto	Sari Castrén, Johanna Järvinen-Tassopoulos, Anne Salonen
Alkoholi-, huume- ja rahapelitutkimuksen seura (AHR)	Heli Hagfors, sihteeri
Alkoholitutkimussäätiön rahapelivaliokunta	Susanna Raisamo, puheenjohtaja
Ehkäisevän päihdetyön aluekehittäjäverkosto	Nina Karlsson
EPT:n alueellisen toimeenpanon koordinaatioryhmä (A-joukkue)	Karlsson Nina
Kansallinen PAKKA kehittäjäverkosto	Nina Karlsson
Kansanterveyden neuvottelukunnan Mielenterveys-, päihde- ja riippuvuusasioiden jaosto	Heidi Ruohio, sihteeristön jäsen
Lancet Public Health Commission on Gambling	Virve Marionneau, jäsen
Osaamisen kehittämisen verkosto (OK-verkosto)	Heidi Ruohio, koordinaattori
Peliverkko	Michael Egerer, Jani Selin, koordinaattorit
Peluuri johtoryhmä	Sari Castrén, puheenjohtaja
Perheiden ja läheissuhteiden tutkimusseura ry	Johanna Järvinen-Tassopoulos, hallituksen varajäsen
Puhutaan rahapelaamisesta -verkosto	Tanja Airaksinen, Nina Karlsson, Riikka Salmelin
Rahapeliasioiden neuvottelukunta	Saini Mustalampi, jäsen Jani Selin, varajäsen
Rahapelipoliittisen ohjelman toimeenpanovaiheen ohjausryhmä	Saini Mustalampi, jäsen Jani Selin, varajäsen
Rahat pelissä -hankkeen ohjausryhmä (Takuusäätio, Sosped)	Maria Heiskanen, jäsen Janne Nikkinen, jäsen Heidi Ruohio, jäsen
SM: Rahapelijärjestelmähanke	Johanna Järvinen-Tassopoulos, pysyvä asiantuntija Tomi Roukka, asiantuntijasihteeri
Sosiaalipoliittinen yhdistys	Maria Heiskanen, varapuheenjohtaja
STM: Asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeuden vahvistamisen seurantar ryhmä	Janne Nikkinen (asiantuntijaverkosto/päihdepalvelut, erit. rahapeliriippuvuus)
STM: Rahapelien toimeenpanosta aiheutuvien haittariskien ja haittojen arviointiryhmä	Virve Marionneau, jäsen Jussi Palomäki, jäsen Susanna Raisamo, puheenjohtaja Tomi Roukka, asiantuntijasihteeri
STM: Valtakunnallinen Sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta	Janne Nikkinen, varapuheenjohtaja
Suomalaisten rahapelaaminen 2023 ohjausryhmä	Sari Castrén, varapuheenjohtaja Tanja Grönroos, sihteeri Anne Salonen, asioiden esittelijä
Veikkauksen hallintoneuvosto	Nina Karlsson, pysyvä asiantuntija

LAUSUNTOTYÖ, KUULEMISET JA ERILLISTOIMEKSIANNOT 2023

THL

Lausunto eduskunnan hallintovaliokunnalle koskien hallituksen esitystä laiksi arpajaislain muuttamiseksi (HE 255/2022) 16.1.2023. Vastuuvalmistelija Jani Selin.

Lausunto sisäministeriölle Veikkaus Oy:n rahapeliin pelisäännöistä. Sähköisesti välitettäviä kasinopelejä ja raha-automaatteja koskevat sääntömuutokset 7.8.2023. Vastuuvalmistelija Johanna Järvinen-Tassopoulos.

Lausunto sisäministeriölle Veikkauksen pelien sääntöjen muuttamisesta 10.8.2023. Vastuuvalmistelija Jani Selin.

Lausunto sisäministeriölle koskien ehdotusta rahapeliasioiden neuvottelukunnasta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta 23.10.2023. Vastuuvalmistelija Jani Selin.

Rahapelihaittojen ehkäisy lisenssijärjestelmässä/SM:n kuulemistilaisuus (rahapelijärjestelmänhanke) 24.11.2023. Vastuuvalmistelija Johanna Järvinen-Tassopoulos.

CEACG

Lausunto asiaan: Lausuntopyyntö HE 255/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arpajaislain muuttamisesta 17.1.2023. Vastuuvalmistelija Virve Marionneau.

Lausunto eduskunnan hallintovaliokunnalle koskien hallituksen esitystä laiksi arpajaislain muuttamiseksi (HE 255/2022) 19.1.2023. Vastuuvalmistelija Janne Nikkinen.

MEDIA 2023: HAASTATTELUT, TAUSTOITUKSET

THL

Castrén Sari: Rahapelaaminen, psykologia läheisen tukeminen, ET-lehti 17.1.2023.

Castrén Sari: [Someriippuvuus](#), Yle – Itä-Suomi 22.2.2023.

Castrén Sari: [Peliriippuvuudet](#), haastattelu Psykologi-lehti 16.3.2023.

Castrén Sari: Rahapelaaminen ja sen yhteys muihin päihderiippuvuuksiin, Iltalehti 20.4.2023.

Castrén Sari: [Puhelinvapaa saaristo](#) 6.6.2023.

Castrén Sari: [European tourist island declares itself a phone-free zone: CNN – Travel](#) 26.6.2023.

Castrén Sari: Lomalla lomaa myös laitteista – Ulko-Tammio on pian puhelinvapaa saari, Huomenta Suomi 9.7.2023.

Castrén Sari: Uhkapeliiriippuvuus – kirjan taustoitus, useita haastatteluja ja kommentointia (toim. Anssi Koskinen) 21.9.2023.

Mustalampi Saini & Salonen Anne: Verkkouutisen pyöristetyn luvun tarkistaminen, YLE 9.3.2023.

Salonen Anne: Viimeisimmät rahapeliäiheiset väestötutkimukset ja tutkimukset ennen vuotta 2007 (toim. Anssi Koskinen) 21.9.2023.

Selin Jani: [Miten rahapelijärjestelmä on uudistumassa?](#) Yle TV1 24.1.2023.

Selin Jani: Rahapelijärjestelmä. Ålands Radio 22.2.2023.

Selin Jani: Lisenssijärjestelmän riskeistä rahapelihaittojen kannalta. Toimittajatilaisuus verkossa: Suomen rahapelijärjestelmän uudistaminen 13.6.2023.

Selin Jani: Norja rajoitti uhkapelaamista ja puolitti ongelmat – pelikoneita paljon vähemmän kuin Suomessa ja sääntely tiukempaa, Suomen kuvalehti 14.6.2023.

Selin Jani: Rahapelaaminen ja itsemurhat, Vixio Gambling Compliance 10.8.2023.

Selin Jani: Rahapelihaitat, Kuntalehti 8.9.2023.

Selin Jani: Rahapelipolitiikka ja rahapelikulutus, YLE. Taustakeskustelu 17.10.2023.

Selin Jani: [Veikkaus jättää Triplan ja Redin – tutkija: "Ylimääräinen vero" Helsingin köyhimmille alueille](#), Helsingin Uutiset 28.11.2023.

CEACG

Marionneau Virve: Sports Betting in America. 60 Minutes, CBS News (taustoitus).

Marionneau Virve: Harper's magazine, Gambling-related suicidality (taustoitus).

Marionneau Virve: [Verkon rahapelaamisen haittoja ehkäistävä tehokkaasti](#), Lääkärilehti 23.10.2023.

Marionneau Virve: Yhtiöt odottavat lisenssijärjestelmää innolla, mutta pelkona on markkinoinnin täyskielto. STT:n kautta mm. Helsingin Sanomat 12.11.2023.

Marionneau Virve: [Rahapeliongelmien ehkäisy jätetään yksilön harteille – itsemurhia ja ylivelkaantumista perustellaan tuottojen maksimoinnilla](#), Moreenimedia 20.11.2023.

Marionneau Virve: [Tv-julkkiksen Instagramissa on viestejä, jotka vievät hämärän bisneksen äärelle](#). Iltasanomat, 17.12.2023.

Nikkinen Janne: Why clubs once wanted the technology they now call 'reckless'. *Sydney Morning Herald* 23 Feb 2023 (taustoitus). www.smh.com.au/national/nsw/why-clubs-once-wanted-the-technology-they-now-call-reckless-20230215-p5c6p6.html

Nikkinen Janne: [Hevosalan ympärillä käy kiivas keskustelu rahoituksesta ja eläinten kohtelusta](#). Voima, 29.5.2023.

Nikkinen Janne: Katse Eurooppaan: mitä Suomen on syytä oppia muiden maiden rahapelijärjestelmistä. Toivo-verkkomedia (Sininauhaliitto) 3.11.2023.

ESITYKSIÄ JA ASiantuntijapuheenvuoroja

THL

Castrén Sari: Ylös some suosta: Lasten terveystarvot 2023 -webinaari: Lasten arjessa digittää – miten selviydymme somesuossa? 17.11.2023.

Castrén Sari: Ongelmallinen somen käyttö – onko kyse riippuvuudesta? Nuorisopsykiatrian päivät 9.–10.11.2023.

Castrén Sari: Finnish prisoners' problem gambling and relationship to types of crime and re-offending, Wattu symposium 2.11.2023.

Castrén Sari & Lind Kalle, Palomäki Jussi: Problem Gambling Among Criminal Sanctions Clients: Preventing Recidivism and Developing Support: Nordic Meeting of Statistics and Researchers in Helsinki 14.–16.11.2023 (esitys Castrén Sari).

Castrén Sari: Prevalence and correlates of substance and doping use, as well as problem gambling among Finnish prisoners. ISAM 2024 conference Marrakech, Morocco 2.11.2023.

Castrén Sari: Rahapelaaminen tutuksi digipelejä pelaamalla? Webinaarissa: Ongelmallinen pelaaminen vai peliala? 31.10.2023.

Castrén Sari: Päihde- ja peliriippuvuudet -koulutus Pohjois-Karjalan järjestöille ja seurakuntiin 26.10.2023.

Castrén Sari: Canadian Lower Risk Gambling Guidelines: Investigating Feasibility of the Guidelines in a Finnish Cultural Context, International Conference of Behavioural Addictions, ICBA2023, Incheon, Korea. 24.8.2023.

Castrén Sari: Helsingin kaupunki: Webinaari Rahapeliongelma lapsiperheessä 25.5.2023: Tutkimustietoa ongelmallisesti rahapelejä pelaavien läheisille aiheutuvista haitoista & tuen ja hoidon kehittäminen, Lastensuojelu ja perhesosiaalisuus. Sosiaali- ja terveystoimiala.

Castrén Sari: Helsingin kaupunki: Webinaari digipelaaminen ja peliongelma ilmiönä – näkökulmana perheet, Tutkimustietoa digipeli-ilmiöstä 27.4.2023.

Castrén Sari & Palomäki Jussi: Canadian Lower Risk Gambling Guidelines: Investigating Feasibility of the Guidelines in a Finnish Cultural Context – protocol. The 18th International Conference on Gambling & Risk Taking, 23-25.5. 2023, Las Vegas, Nevada, USA (esitys Jussi Palomäki).

Castrén Sari: Gambling Disorder as a clinical phenomenon, Lund University, Malmö, Ruotsi 12.5.2023.

Castrén Sari: Peliriippuvuus, Psykologipäivät Helsinki. 22.3.2023.

Grönroos Tanja: Trends in gambling within the Lower-Risk Gambling Guidelines in Finland before the guidelines were published. Poster presentation at Alberta Gambling Research Institute Conference 2023: Contemporary Issues in Gambling Research, March 31, 2023, Banff, Canada.

Grönroos Tanja & Salonen Anne: Psychiatric Comorbidity was Linked with Diagnosed Gambling Disorder in Finland – A Study Based on a Total Population Sample. Presentation at 18th International Conference on Gambling & Risk Taking, May 23, 2023, Las Vegas, US.

Grönroos Tanja: Somatic Comorbidity Among Persons with Diagnosed Gambling Disorder: A Finnish Nationwide Register Study. Poster presentation at 18th International Conference on Gambling & Risk Taking, May 24, 2023, Las Vegas, US.

Heiskanen Maria: The timeline of services supporting financial recovery in gambling disorder: a qualitative interview study with gamblers. The 13th Nordic SNSUS conference, Reykjavik, 31.5.2023.

Heiskanen Maria: Avaus ja johdatus päivään. Rahapelaaminen, talousosaaminen ja ylivelkaantumisen ehkäisy -työpaja, 23.5.2023.

Heiskanen Maria: Services and current developments on the gambling field in Finland. Ruotsin rahapelihaittojen ehkäisyn kansallinen verkosto, 16.5.2023.

Heiskanen Maria: Services for gambling disorder in Finland. Ruotsin rahapelihaittoja hoitavien tahojen verkosto, 15.5.2023.

Heiskanen Maria: Häpeä talousongelmien ratkaisemisen esteenä. Esitys Vuokravelkapäivässä (Ara), 22.3.2023.

Karlsson Nina: Gambling prevention – children and young people. Visit of NB8 Mobility Programme for Public Administration at the Finnish Institute for Health and Welfare, 26.9.2023.

- Karlsson Nina: Rahapelihaittojen ehkäiseminen verkkoympäristöissä, Veikkauksen hallintoneuvoston kokous, 20.6.2023.
- Karlsson Nina: Gambling – topical developments in Finland, NDPHS/ASA EG -kokous, 22.5.2023.
- Lind Kalle & Castrén Sari. Rikosseuraamusasiakkaiden rahapelaaminen, VTH – iltapäivä Seminaari (esitys Castrén Sari) 30.5.2023.
- Palomäki Jussi: Intelligence, personality, and the house money effect. The 18th International Conference on Gambling & Risk Taking, 23-25.5. 2023, Las Vegas, Nevada, USA.
- Ruohio Heidi: Rahapelaamisen puheeksiottoon liittyvä osaamisen kehittäminen. Vartu-verkosto, 13.9.2023.
- Ruohio Heidi (2023): Koulutus ja osaamisen kehittäminen. Pelihaittaverkoston tilaisuus, 15.12.2023.
- Ruohio Heidi & Karlsson Nina: Raha- ja digipeliaiheet osana päihdekasvatusta kouluissa ja oppilaitoksissa. Esitys Ehkäisevä päihdetyö kouluissa ja oppilaitoksissa – käytännön vinkkejä ajankohtaisiin kysymyksiin -webinaarissa. 16.3.2023.
- Ruohio Heidi, Salmelin Riikka, Pietilä Eija & Corinne Björkenheim: Let's talk about gambling – using the “product family” as a way of promoting awareness of gambling in Finland, SNSUS, Reykjavik, 31.5. – 1.6.2023.
- Selin Jani: Esitys sisäministeriön asettaman selvitysryhmän kuulemistilaisuudessa 3.2.2023. (Sisäministeriön asettama esiselvityshanke: kanavoitinkykyinen rahapelijärjestelmä: vaihtoehtojen tarkastelua).
- Selin Jani: [Online Gambling, Regulation and the Pandemic – hot topics](#) at Helsinki GAMIC Workshop, PopNad. 19.4.2023.
- Selin Jani & Lind Kalle: Sources of strain, social integration and gambling in cases of suicide, SNSUS, Reykjavik, 31.5. – 1.6.2023.
- Selin Jani & Lind Kalle: Rahapelaaminen ja itsemurhat poliisin tutkinta-asiakirjoissa, Alkoholi-, huume- ja rahapelitutkimuksen seuran kevätseminaari 14.6.2023.
- Selin Jani: Rahapelipoliittika ja rahapelihaittojen ehkäisy. Helsingin EPT-verkoston kokous. 5.2.2023.

CEACG

- Marionneau Virve: Overview of existing regulatory measures for online gambling and other addictive commodities. Addictive Behaviours and Drug Crimes Associated with Internet Use -konferenssi. Järjestäjät: Council of Europe Pompidou Group, Ministry of Foreign Affairs and Ministry of Security and Civil Protection of Mexico, Mexico City, joulukuu 2023.
- Marionneau Virve: Julkisten monopoliyhtiöiden ja yksityisten lisenssiyhtiöiden erot rahapelimarkkinoilla. KKV-päivät, Helsinki, marraskuu 2023.
- Marionneau Virve & Nikkinen Janne: Market cannibalisation within and between gambling industries. Bochumer Forschungswerkstätten zu Glücksspiel und Gesellschaft seminar series, Institut für Glücksspiel und Gesellschaft (GLÜG), University of Bochum, Saksa, elokuu 2023.
- Marionneau Virve & Wardle Heather: Embracing public health approaches to gambling? A review of global legislative and regulatory trends. WHO Forum on Drugs, Alcohol, and Behavioural Addictions (FADAB), Geneve, Sveitsi, kesäkuu 2023.
- Marionneau Virve & Wardle Heather: Cross-border gambling advertising and marketing: Challenges and solutions? WHO Forum on Drugs, Alcohol, and Behavioural Addictions (FADAB), Geneve, Sveitsi, kesäkuu 2023.
- Marionneau Virve & Wardle Heather: Measuring and monitoring gambling policies, regulations, and behaviour. WHO Forum on Drugs, Alcohol, and Behavioural Addictions (FADAB), Geneve, Sveitsi, kesäkuu 2023.
- Marionneau Virve: On the importance of enforcement. Towards a new gambling regime -seminaari. Helsinki, marraskuu 2023.
- Marionneau Virve: Gambling policy framings and tools in the Nordics. NAD 40 years jubileum seminar, marraskuu 2023.
- Marionneau Virve & Järvinen-Tassopoulos Johanna: Mandatory identification in the Finnish resale network: impacts and consequences. Nordic Gambling Research Network Conference (GAMIC), Helsinki, maaliskuu 2023.
- Marionneau Virve & Nikkinen Janne: Ylivelkaantuneiden rahapelaaminen pankkidatassa. Peliverkko, marraskuu 2023.
- Marionneau Virve: Ylivelkaantuneiden rahapelaaminen. Rahapelaaminen, talousosaaminen ja ylivelkaantumisen ehkäisy -seminaari, toukokuu 2023.
- Marionneau Virve & Nikkinen Janne: Rahapelaaminen ja ylivelkaantuminen. Talous- ja velkaongelmien vähentäminen Suomessa -seminaari, tammikuu 2023.
- Nikkinen Janne: Rahapeliala Suomessa tutkijan silmin. Kohti verkkopelaamisen lisenssijärjestelmää. Rahapeliala ry:n seminaari, 24.1.2023.
- Nikkinen Janne & Marionneau Virve: Internetissä ja yksinoikeusjärjestelmässä tapahtuvan rahapelaamisen nykytila ja kehitys KKV 3/2023 (taustoitus) 13.2.2023.
- Nikkinen Janne: Rahapelaaminen riippuvuutena. STM:n itsemääräämisoikeus -hankkeen asiantuntijaverkosto (päihderyhmä), 23.2.2023.
- Nikkinen Janne: Mitä voimme oppia rahapelilisenssijärjestelmästä muiden Euroopan maiden kokemuksista. Eettisesti kestävä rahapelien lisenssijärjestelmän ABC-tilaisuus. Sininauhaliitto, 22.3.2023.
- Nikkinen Janne: Rahapelipoliittinen keskustelu. Keskustan eduskuntaryhmä, 19.9.2023.
- Nikkinen Janne: Rahapelipoliittinen keskustelu. KD:n eduskuntaryhmä, 19.10.2023.

Nikkinen Janne: Rahapelipoliittinen keskustelu. SDP:n eduskuntaryhmä, 24.10.2023.

Nikkinen Janne: Nuoret ja päihteet-seminaari, Valtakunnallisen Sosiaali- ja terveysalan eettisen neuvottelukunta (ETENE) ja STM:n itsemääräämisoikeushanke, Hanasaari 10.11.2023.

Jokirinne Nina: Complex and underestimated – Professional understandings of gambling addiction in contemporary Finland, 11th International Conferens; Gambling disoreder and other behavioural addictions. Marraskuu 2023.

Jokirinne Nina: Väitöskirjaprojektini esittelyä “Professional, media and lay understandings of addiction in Finland”, Erasmus henkilökuntavaihdossa Bielefeldissä, Bielefeld Graduate School in History and Sociolog.

YHTEYSHENKILÖT

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Johtava asiantuntija Saini Mustalampi
saini.mustalampi@thl.fi
thl.fi/pelihaitat

Riippuvuuksien, yhteiskunnallisen sääntelyn ja hallinnan tutkimuskeskus CEACG

Yliopistotutkija Virve Marionneau
virve.marionneau@helsinki.fi
<https://www.helsinki.fi/en/researchgroups/addiction-control-and-governance>

Alkoholitutkimussäätiö

Tutkimusjohtaja Tomi Lintonen
tomi.lintonen@alkoholitutkimussaatio.fi
alkoholitutkimussaatio.fi